

BERGTRÖLLET

PERSONALTIDNING FÖR CVA-UHF

Nr 3 1964 • Årgång 15

Om sex ingenjörer skall ha sammanträde kl. 10 och en inte kommer förrän halv 11 så kostar det CVA tre högt avlönade timmar.
Läs mer om DEN STORA MYGLARLIGAN på sid. 12.

Till alla anställda vid CVA och UHF

En God Jul och

Ett Gott Nytt År

Hjärtligt tack för det gångna årets arbetsinsatser

Anders Högfeldt

Karl Hultman

BERGTROLLET

Personaltidning för Centrala Flygverkstaden och
FF Underhållsavdelning Förrådsbyrån, Arboga.

Ansvarig utgivare:

CCVA v. dir **A Högfeldt**

Redaktör:

Ragnar Fr Bengtson

Redaktionskommitté:

Gunnel Rydeborg, Jan Fränlund, Carl-
Rickard Ekblad, Thure Hjorth och
Carl-Hugo Dahlström

Omslagsbilden

*Robot 04. Slutlevererad. CFF och
CCVA synes belättna med en god pro-
duktion.*

IFFA

**Var det en lyckoslant för IFFA som domaren
Kurt Hallin singlarde vid matchen mot
Atomenergi på Sturevallen?**

Hänt se'n sist

ur chefens dagbok

Rb

Sista leveransen av rb 04B ägde rum i början av oktober. Materiel kvarligger tills vidare vid CVA, så att försöksverksamheten kan återupptagas om behov uppstår.

Från och med den 1 sept. 1964 övertog CVA huvudverkstadsansvaret för rb 27/28-systemet. Övningsrobot samt all befintlig utrustning och underlag har överförts till CVA. Ankomstkontroll och modifiering av övningsroboten har igångsatts vid CVA i Tu IV. Tillsynsprovning av stridsrobot påbörjas under hösten 1964.

Kurser för flottiljpoliser

TVå kurser i Hund-, brand- och räddningstjänst har varit förlagda till CVA under tiden 20–29 maj och 3–12 juni. Kurschefer: kapten Gunnar Lindelöf, F18, och major Sven Erik Sjöstedt, F3.

Tekniska överingenjörstjänsten

uppehålls fr. o. m. den 1 maj 1964 av flygdirektör C-R Ekblad.

Byggnadsändringar etc.

Ytterrområde

Specialevakueringsfläkten utanför bergsinfarten är reparerad och i full drift.

Vägen Ekbacken — Säterbo kyrka

är i stort sett färdigställd för intagning i allmänt vägunderhåll och kommer således att öppnas för allmän trafik.

Huvudvattenledningen

som då och då brustit på grund av "ålder" (korrosion) — har ersatts med ny ledning.

Läkarmottagning

Läkarmottagningen har moderniserats och är nu ändamålsenlig.

Vapenverkstaden

Tillbyggnad av vapenverkstaden och omflyttning av dess personal har skett.

Administrationsbyggnaden

Utrymmena för arkiv och kopiering m. m. har iordningställts.

Panncentralen

En av de gamla värmepannorna har utbytt mot en modernare.

Den 27 nov.

mötte CVA yrkesskola yrkesskolorna i Arboga på Sturevallens isbana i grenarna hockey-bockey med resultat 8-4 till CVA:s fördel samt ishockey med 6-5 till Arboga yrkesskolor.

Gästboken

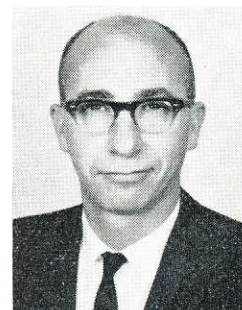
8–9 juni

CVA filmhålkortdetalj studerades av personal från KMF, KAF, KFF och FortF med marinöverdirektör I H Oldenburg i spetsen.

9 juni

Mr Peter Black från Bristol Siddeley Engines Ltd, Bristol, besökte oss några dagar i robotärenden.

Mr
Howard Minor
Hughes
Aircraft
Company

17 juni

1964 års försvarskostnadsutredning, arbetsgrupp 2, gavs en information och visning av CVA och därefter följde diskussion, varvid från CVA deltog CCVA, verkstadsdirektör A. Högfeldt, överingenjör L-H Larsson, driftintendent T. Andrén och driftingenjör E. Larsson.

18 augusti

"04C-dagen" refereras på annan plats. På "04C-dagens" morgon var CVA civilmilitära personal samlad hos CCVA, verkstadsdirektör A. Högfeldt, för "tjänstediskussioner" med flygöverdirektör B. Westergård.

20 augusti

TVå danska officerare, övl H A S Arnoldus och mj B T Truelshøj, tillsammans med byråingenjör G Wallin från FF/RPS, besökte CVA i underhållsfrågor.

24 augusti

Studiebesök vid CVA instrument- och televerkstäder av personal från Karlskronavarvet AB.

Det är ett nöje att bli behandlad av syster Britta i den nya läkarmottagningen

Överste Nordströms avskedspalaver med CCVA, öing L-H Larsson och öing C-R Ekblad

24 augusti

Ombudsman Näslund, TCO, och ombudsman Larsson, FCTF, tillsammans med avdelningsdirektör Thorsén, FF/UHC, informerade om arbetsvärdering för tjänstemän.

1 september

Chefen för F1, överste Henrik Nordström, landade på CVA flygfält kl. 09.20 och togs emot av CCVA, verkstadsdirektör A Högfeldt, samt överingenjörerna L-H Larsson och C-R Ekblad.

Överste Nordström gjorde en blixitvisit på CVA för att säga adjö inför sin avgång som CF1.

1 september

Mr Howard Minor, Hughes Aircraft Company, anlände för att stanna hos oss under 10 månader. Han skall hjälpa till vid intrimning av den översynsutrustning för rb 27/28, som för närvarande levereras från HAC.

Mr Minor har tagit med sig sin familj till Sverige och hans son, som är 16 år, går på HAL i Köping.

Vi hoppas att Minor's skall trivas i Sverige och på CVA.

2 september

Generaldirektör G. Svärd, Försvarets Fabriksstyrelse, har anlitat direktör H Larsson, f. d. chef för FOA, att utreda vid vilken tidpunkt det skulle vara lämpligt att CVA anslöts till Försvarets Fabriksstyrelse. Direktör Larsson besökte CVA i denna angelägenhet och fick en genomgång av CVA totala verksamhet. Avdelningschef P Jurander, FF/UH, ledsgade direktör Larsson.

9 september

Som en följd av "04C-dagens" visningar besöktes CVA av ett antal re-

presentanter från FF/R, enligt önskemål från CR.

24 september

F. d. chefen för CVV, flygdirektör Nils Söderberg, har i uppdrag att utröna vissa transportfrågor för FF/UH. För information var flygdirektör Söderberg vid CVA och sammanträffade i huvudsak med personal från vår driftavdelning.

8 oktober

Mr Shell Youngwall från Transaero Inc., Mineola, N. Y., hälsade på vår inköpsavdelning.

8 oktober

Direktör Eric Malmberg, AB Teleunderhåll i Växjö, var här för att diskutera underhåll av fjärrskriftmaskiner.

27 oktober

I samband med att överste R G Svartengren såsom nytilträd CFI besökte

sina baser gjordes ett kort besök på CVA, varvid information om CVA, UHF och FF datacentral gavs av respektive CCVA, verkstadsdirektör A Högfeldt, CUHF, byråchef K Hultman, och byråintendent H Skoglund, FF/DC.

Överste Svartengrens sällskap framgår av nedanstående bild.

25 november

Nyttillträdde försvarsområdesbefälhavaren för Fo 47/48, Uppsala, överste Å H:son Söderbom, gjorde en kort visit hos CCVA, verkstadsdirektör A Högfeldt, som gav en information med bildföreläsning om CVA verksamhet.

25 november

var representanter för BAC med underleverantörer — främst Ferranti — på artighetsbesök. Denna personal skall leda visst installationsarbete i landet och passade nu på att behandla underhållsfrågor.

26 november

besökte repr. för marinförvaltningen, flygförvaltningen och teleunderhållskontoret CVA. Visning av verkstaden skedde efter uppgjort program. Besöket avslutades med en diskussion om vissa marina objekts överförande till CVA.

Från vänster till höger:

Ingenjör Roth
Kapten Warrol
Kapten Sundgren
Kapten Lindsten
Kapten Tallqvist
Överste Svartengren
Major Knutsson
Förvaltare Lindstedt
Verkstadsdirektör Högfeldt
Förvaltare Engström
Flygdirektör Kolb
Kapten Ogeus

CVA 04C-dag

Se omslagsbilden

Övering T Edlén, byrådir S Ahlberg, övering Sylvan (SAAB), flygdir A Armgarth är allt för ivriga för att låta kaffepausen inkräkta på robotproblemen

Den 18 aug. 1964 var bemärkelsedag för CVA, då leveranserna av robot 04

officiellt avslutades. I samband härmed besökte CFF, generalmajor G. Falk,

CVA och UHF anläggningar. Han åtföljdes av 18 man från FF repr. olika intressegrupper.

Besöket öppnades av CCVA i administrationsbyggnadens föreläsningssal med visning av en bildserie i färg över anläggningarna, verksamheten och det vackra CVA. Överingenjör L.-H. Larsson gav därefter muntligt glimtar om CVA drift. Därefter började rundvandring till fots och med bil för att bese filmhålkortsrutinerna, marktelehallen, robotverkstäder samt datacentralen.

Vid 13-tiden intog ytterligare en trupp inbjudna representerande andra centrala verkstäder, tillverkare m. fl. Lunch intogs på CVA mäss, varefter all personal, som arbetat på Rb 04 samlades på robotsektionen. CCVA lämnade härvid en kort överblick på robotverksamheten samt överlämnade till CFF en modell av 04-roboten, vilken han kallade den absolut sista leveransen. CFF tackade och uttryckte sin beundran för det sätt CVA skött sina åligganden. 04 var både den första och sista robottyp som konstruerats och tillverkats helt inom försvarets egna led. Detta hör ju med rätta hemma i industrin. Men vi har vunnit en sak och det är lärdom om robotar. Nu är vi rustade att rätt bedöma vad andra åstadkommer.

I lokalerna hade ordnats en utställning med återblick på gjorda försök och vad vi producerar i dag. Medan dessa objekt studerades och diskuterades intogs kaffe på stående fot.

Klockan 15 fortsatte visningarna av verkstadslokalerna för radar och antenner samt motorer, UHF, Åsby gård m. m.

På kvällen intogs gemensam middag på Stadskällaren.

"Ur-CVA:arna"

"Ur-CVA:arna" firade 20 års jubileum den 20/11 1964 under oceremoniella former med standardmatsdelen ärtsoppa och pannkakor. Minnen från år 44 och verkstadens tillblivelse plockades

fram och tiden ägnades åt historieberättande. CCVA visade bilder från och berättade om sin resa i USA. Grundgänget har humöret kvar och håller strängt ihop.

Vasamedaljen i guld 5 storleken har tilldelats byråassistenten Seth Paul Norén, ingenjörerna Carl-Erik Ahnblom och Nils Erik Petrus Snäll, vid UHF.

Överlämning av medaljerna förrättades av byråchef K. Hultman under närvaro av sekt.cheferna vid UHF. Hultman tackade medaljörerna för deras insatser och plikttrohet inom Flygvapnet och önskade dem fortsatt framgång i sin dagliga gärning.

Norén och Ahnblom anställdes vid FV 1940, Snäll 1939. Efter tjänstgöring vid olika förband började Norén sin anställning vid UHF 1961, Ahnblom 1962 och Snäll 1963.

Byråchefen K Hultman överlämnar medaljen till ingenjör Ahnblom medan Snäll och Norén tittar på

FUNDERINGAR om FISKE

Fiskesäsongen är över för den här gången och vi sportfiskare kan med nöje tänka tillbaka på trevliga fisketurer, då öringen var på hugg och fiskelyckan var god. Alla gånger vi blev utan glömmar vi så gärna.

Även fastän vintern står för dörren är det ju inget som hindrar att man går och funderar och planerar för nästa års fiske. Vilka möjligheter ha vi då, vi som bor i Mälardalen i ett ganska tätbefolkat område med stor konkurrens om storgäddorna och andra eftertraktade byten? Ja, Hjälmaren finns ju alltid, men vill vi ge oss i kast med den så kallade ädelfisken är möjligheterna mera begränsade.

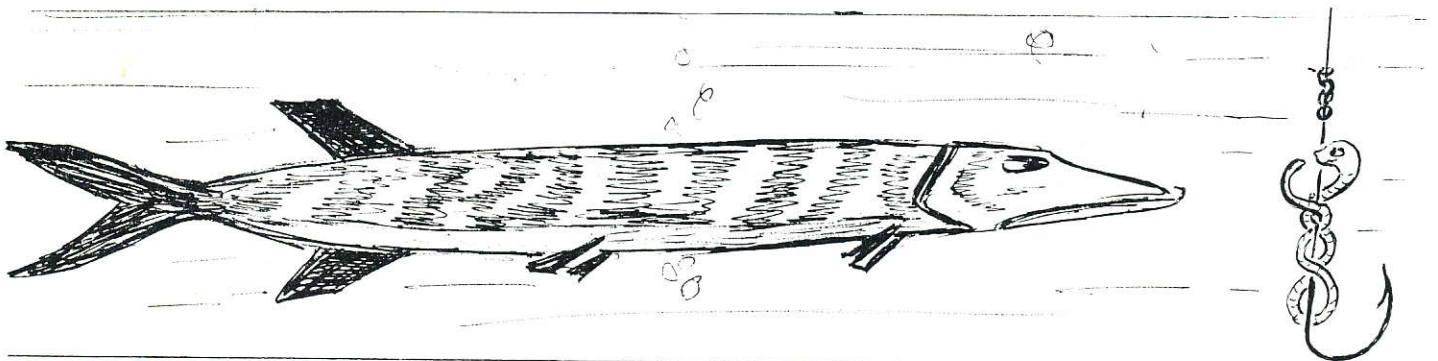
En möjlighet som kanske inte alla känner till är då att åka till Kloten, beläget ca 2 mil öster om Kopparberg. Där har Domänverket till allmänheten upplåtit 14 tjärnar och en å om sammanlagt ca 70 ha med laxartad fisk. Fiskbeståndet underhålls och spådes på i takt med avfiskningen. Domänverket kan givetvis inte garantera fiskelycka, men anser i alla fall att sportfiskaren har en rejäl chans till fiskligt utbyte. Förutom dessa vatten med ädelfisk finns på reviret många sjöar med gädda och abborre. Genom att sportfiskeområdet är beläget på så hög höjd över havet (250—350 m) för att vara i Bergslagen får naturen karaktär av vildmark och liknar mera en landskapsbild, som vi i vanliga fall möter på nordligare breddgrader. Fiskevattnen äro dock lätt åtkomliga. De ligga vid eller i närheten av bilväg. Rast- och parkeringsplatser vid sjöar och tjärnar komma att utökas efter hand. För närvarande finns tre 2-bäddsövernattingsstugor tillgängliga för sportfiskarna. De äro av husvagnstyp och placerade i anslut-

ning till vattnen. Fiskevattnen ligga icke så långt från orten Kloten, som har affär och post. Bussförbindelse finnes mellan Kopparberg och Kloten. Fiskekortet kostar för gädd- och abborrvatten 4:— kr/dag och för laxvatten 7:— kr/dag. I samband med att fiskaren löser kort erhålles tryckta bestämmelser för fisket samt en karta över området. Kortet försäljes på ett flertal platser, t. ex. i Kloten, Kopparberg, Lindesberg, Köping och Örebro. Om intresse härför finnes kan säkert ordnas ett försäljningsställe även i Arboga.

En annan tanke är, att vi inom CVA skulle kunna bilda en sportfiskeklubb och av Domänverket arrendera en eller flera lämpliga tjärnar eller sjöar, där vi i egen regi kunde ordna med utrotning av det gamla fiskbeståndet och inplantering av ädelfisk. Finge vi sedan bygga en enkel övernattingsstuga med plats för 6—8 bäddar tror jag, att förutsättningar skulle finnas för ett trevligt fiske med ett mera personligt intresse för vattnets och fiskbeståndets skötsel. En skrivelse i detta ärende har tillställts Domänverket nu i höst, men svar har ännu ej erhållits.

För den som är intresserad av att bygga sig en egen fritidsstuga i ett område med fiskemöjligheter kan nämnas, att Domänverket på Klotens revir planerar ett sportstugeområde om ca 30 tomter vid Kravsjötorp mot Klotensjön inte så långt från Kloten. Tomterna utarrenderas av reviret. Årsarrendet belöper sig till 150—175 kr. Upplysningar kan erhållas från Klotens revir, tel. 0580/310 10.

G. Wase

Flyging
1 gr
Sigvard
Berg

F 16

KUNGLIGA UPPLANDS FLYGFLOTTILJ

jaktflottilj och flygskola

För tusen år sedan var Gamla Uppsala ett centrum för våra internationellt sett mest kända och fruktade krigsmän — vikingarna. Männe skulle inte kung Adils gärna vilja kliva upp ur sin hög för att ta sig en titt på sitt rike från en drake? Nu kan han och de andra kungarna Aun och Egil inte mer än vända sig om i sina gravar varje gång en J 35 rundar högarna i Svearnas gamla huvudstad för att landa på bana 26 å Kungl. Upplands flygflottilj.

Att denna historiskt tyngda bygd skulle bli ett tillhåll för vårt modernaste vapenslag är ett resultat av 1941 års försvarsutredning, som tog konsekvenserna av andra världskrigets första skede och underströk betydelsen av ett starkt flygvapen. Så tillkom Kungl. Upplands flygflottilj, fick beteckningen F 16 och förlades till Uppsala. I samband därmed överflyttades flygkadettskolan från Ljungbyhed till Uppsala med förläggning i anslutning till F 16.

Tidigare hade Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för Uppsala stadsräkning börjat bygga ett flygfält invid Ärna gård norr om Uppsala. År 1942 övertogs fältet av flygvapnet, som fortsatte utbyggnaden. Redan till hösten hade en livlig byggnadsverksamhet kommit i gång, omfattande administrationsbyggnader, matinrättning, sjukhus m. m.

Trots att området ej ännu var helt utbyggt konstituerades flottiljen den 1 juli 1943. Flottiljens förste chef blev överste Bengt Jacobsson, som främst fick organisatoriska uppgifter på sin lott. Sammanlagt växte inom loppet av två år ett femtiotal byggnader i höjden, bland vilka ur arkitektonisk synpunkt främst märks flygkadettskolans kanslihus och båda flygelbyggnader. För fysisk träning anlades en gymnastiksal kombinerad med bastu samt en förnämlig simhall med goda möjligheter även till övningar i flygsäkerhets- och räddningstjänst.

Våren 1944 kunde flottiljområdet tagas i besittning. Under sommaren kom flygtjänsten i gång på allvar med svenskbyggda jaktplanen J 22 och redan till hösten samma år kunde F 16 under befäl av överste Knut Lindahl för första gången delta i flygvapenövningen. Vintern 1944—45 uppsattes ytterligare en jaktdivision och flottiljen skulle sommaren 1945 varit fullt organiserad med tre divisioner J 22 om ej en plötslig scenförändring inträtt.

Flygvapnet hade genom inköp i USA förvärvat ett antal nya jaktflygplan av typen J 26 Mustang. Dessa flygplan tillfördes nu F 16, vars slagkraft därigenom starkt ökades. En intensiv utbildning igångsattes våren 1945 under ledning av erfarna amerikanska jaktflygare. Normal

J 26 Mustang

flygtid var två timmar, och passet kunde t. ex. innefatta lågflygning, instrumentflygning, roteflygning och kurvstrid. En himmelsvid skillnad mot dagens pass i en J 35 där samtliga 30 minuter är noggrant planlagda.

1946 togs den s. k. Atlantbanan i bruk byggd av Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. 1.800 m lång och 50 m bred fungerade den som reserv till Bromma ända fram till 1960.

Om Mustangen gjorde tjänst länge, skulle nästa typ komma att göra det ännu längre. 1952 var det dags för J 29 "Flygande Tunnan" att inställa sig för tjänstgöring på F 16.

Då i internationell toppklass blev den snabbt mycket omtyckt av förarna.

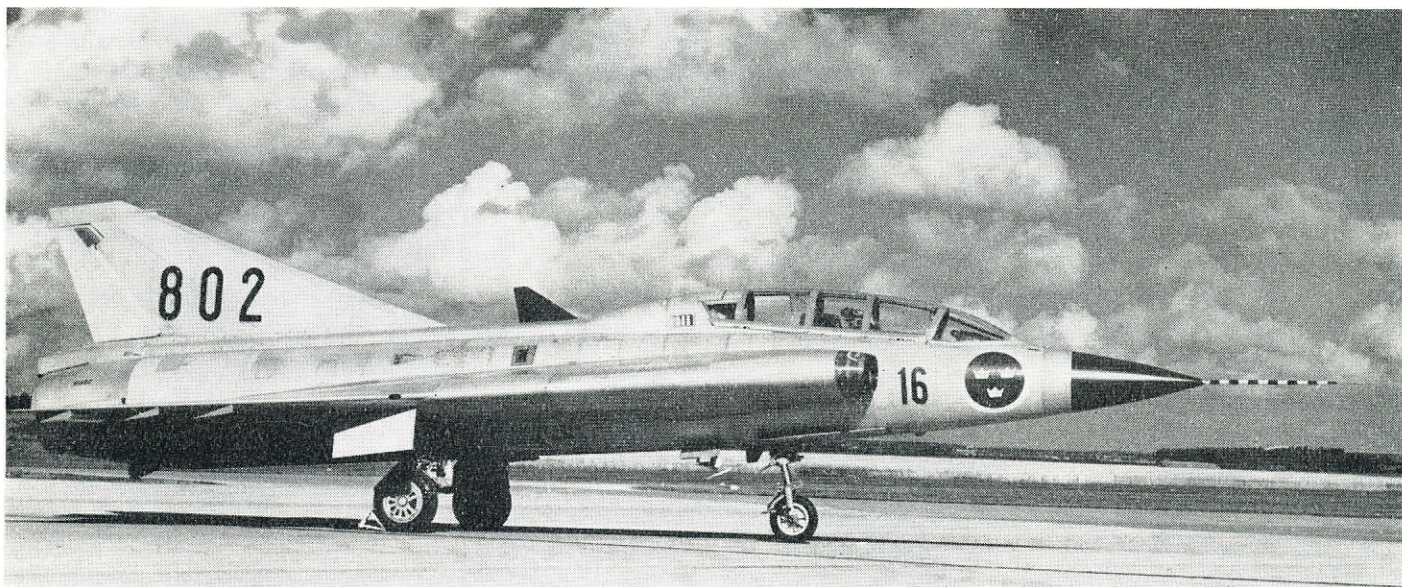
Ungefär samtidigt den 1/10 1952 efterträddes överste Lindahl som flottiljchef av överste Karl-Erik Karlsson.

Som andra flottilj i landet mottog F 16 1961 J 35 Draken med en, jämfört med J 29, fördubblad toppfart. Det är ingen överdrift att påstå, att kraven på markpersonalen har mer än fördubblats i och med övergången till överljudsområdet. Speciellt vad beträffar elektronik och hydraulsystem har problemen varit många, men i huvudsak lösts tillfredsställande.

Tidigare har nyblivna aspiranter och fältflygare efter examen från Ljungbyhed gått direkt över till ensitsiga J 29. Steget från J 28 Vampire till J 35 Draken är emellertid åtskilligt större, varför behov av annan inflygningsmetodik uppkommit. Med hjälp av tvåsitsiga Sk 35 C och simulatorer får nu de färskaste eleverna flyga åtskilliga pass i dubbelkommando och på marken innan de

Fr.v. kanslihuset, soldattorpet och skolsalsbyggnaden

Sk 35 C Draken

släpps upp ensamma. Utöver sin huvuduppgift som jaktflottilj fungerar alltså F 16 nu även som typinflygningsskola, TIS, genom vilken i fortsättningen samtliga 35-förare kommer att passera. De kullar fältflygare som hittills genomgått TIS 35 har givit enbart positiva intryck. Bland annat har dessa elever landat betydligt bättre än sina äldre och mer rutinerade kamrater. Sönderslagna sporrar har tyvärr förekommit alldeles för ofta hittills, både på F 16 och övriga 35-förband.

En interiör från simhallen

Närvaron av Sk 35 C gör, att F 16 har betydligt flera krigsflygplan än övriga flottiljer. Då dessutom flottiljen innehåller ett extra kompani som förser

kadettskolan med två divisioner J 29, uppkommer betydande lokalproblem.

Organisatoriskt är kadettskolan, F 20, helt fristående från F 16 med egna byggnader och egen personal. Vissa lokaliteter får dock förbanden samsas om, t. ex. mässar, gymnastiksal och simhall. Sistnämnda lokaler innebär även utmärkta möjligheter för intresserade värnpliktiga att bedriva fysisk träning på fritid. En intensiv simutbildning försiggår med varje värnpliktsomgång och resulterar i att F 16 varje år segrar i tävlingen mellan förbanden om "högsta antalet simkunniga värnpliktiga".

Trots flottiljens närhet till Uppsala, endast fyra km från centrum, besväras stadsborna knappast av flygplanbuller. Speciella bullerutredningar har nämligen arbetat för att lägga in- och utflygningar i sådana riktningar, att befolkningen i minsta möjliga mån ska störas.

Ovan nämnda typinflygningsskola, simulatorer samt närheten till Stockholm gör, att flottiljen mycket ofta får representera flygvapnet vid besök av utländska delegationer. Då utbyte med främmande flygvapen alltid är stimulerande, innebär denna extra belastning enbart ett angenämt avbrott i vardagens rutin.

Trots stor tillökning av personal under senare år har flottiljen bibehållit en öppen och trevlig atmosfär. Det finns all anledning att tro, att denna anda kommer att bibehållas under överste Björn Hedberg, chef sedan 1 april 1964.

CF16 Överste Björn Hedberg

Möte med CVA:s riksdagsman

Olle Göransson

I dag mötte Bergtrollet Olle Göransson, Västmanlands läns nye representant i andra kammaren tillika verkställare på avd. 271 CVA. Han var glad och språksam och syntes inte tyngd av sitt nya ansvar. Tvärtom var han väl förberedd på arbetet och hade mycket väl reda på vad som väntade. Man fraperas av hans ungdom och hur mycket han redan hunnit med. Målmedvetet har han utbildat sig vid kurser, ofta utrikes, varvid han visat konsten att förena nytta med nöje. Ibland har familjen fått följa med. Fru Göransson och äldsta

sonen (6 år) är stolta över fars utnämning. Han kommer nu att vistas rätt mycket i Stockholm, men man kan vara förvissad om att "Bergsmannen" varje veckoslut har far med till Arboga.

Av samtalet framgick att han sitter i stadsfullmäktige, drätselkammaren, ABF m. m. Man beklagar att han varit tvungen att lämna Arboga ungdomsråd till andra eldsjälur, men här gäller det större uppgifter. Olle har lovat att skicka ett vykort och tala om vad riksdagslivet kan ge. CVA är inte glömt.

Vi gratulerar och önskar framgång.

legitimation och behörighet

Vem talar jag med?
Är det rätt person?
Är han behörig?

Dessa frågor har man alltid anledning att ställa sig när man står inför uppgiften att ta emot besök. Frågorna måste också vara klarlagda innan sekretessbetonade uppgifter avhandlas.

Det kan tyvärr inträffa att besöksmottagare någon gång tar alltför lätt på nämnda uppgifter. Han kan därmed bli försatt i en besvärlig situation, som kan vålla honom rätt mycket obehag. Efter det inträffade lovar han emellertid sig själv att "mej ska dom minsann inte lura mer".

Varför blev han 'lurad'? Är det månne så att vi svenskar känner oss lite blyga när det gäller frågor om legitimation och tvetydigheter på legitimationshandlingarna? Tycker vi kanske att det är oartigt att begära legitimation, då vi står inför en person som vi inte känner igen, men som med stor självsäkerhet påminner oss om att vi träffats tidigare? Är vi kanske så godtrogna att vi tar allt detta för gott? Under dessa förhållanden är det lätt "att åka dit" inför en durkdriven besökare.

Nej, det är inte oartigt att begära legitimation. En legal besökare inser detta och skulle bli mer förvånad om begäran uteblir. Irritation och invändningar tyder närmast på att det finns anledning skärpa kontrollen.

Legitimationskontroll är nödvändig för att sekretessbetonade frågor skall kunna behandlas med personer, som man tidigare inte känner igen. För att kontrollen skall vara effektiv, får den icke ske slentrianmässigt med en enkel

titt på idkortet. Den måste utföras minutiöst, där varje detalj granskas noga. Stämpeln kan lätt vara "glömd". Denna detalj förbises lätt vid kontrollen. Ett kort utan stämpel är ogiltigt och med största sannolikhet förfalskat. En annan viktig detalj är att radering *icke* får förekomma på ett idkort. Iakttages sådana är kortet ogiltigt.

Uppgifterna på en legitimationshandling bestyrkes med namnunderskriften (och här duger icke signatur). Denna bör sålunda kontrolleras särskilt noga och vid behov jämföras med originalnamnteckning. Detta kan ske hos portvakterna och avd. 960, då det gäller FV indentitetskort.

Föreligger minsta misstänksamhet av något slag, bör uppdraget och idkortet kontrolleras hos utställaren.

Den som ertappas med att ha felaktigheter på sitt indentitetskort har alltid förklaringar till hands. Dem får man inte ta för gott utan tilltänkta kontrollåtgärder skall fullföljas till full klarhet vunnits.

I regel sker föransmälan av personal som besöker oss, och samtidigt erhålles uppgift på besökarens identitetshandling. Normalt bör sådan ansökan borge för att besökaren är behörig. Detta utsluter dock inte att kontroll erfordras hos den myndighet som beordrat besöket. En telefonansökan kan vara falsk, och besöksmottagaren kan bittert få ångra att han tagit alltför lätt på kontrollen. —

Motto: Inga hemliga uppgifter utlämnas förrän *identitet* och *behörighet* helt klarlagts.

Gunnar Tallqvist

Vi har använt den nya skolan under 1 år, och den har visat sig vara ändamålsenlig. Det saknas dock någon form av uppehållsplats för eleverna på raster vid dåligt väder.

En utsmyckning av skolans närmaste omgivning har gjorts med hjälp av gräsmattor, träd, buskar och blommor, så vi kommer att få en mycket vacker inramning till sommaren.

Skolan har fått en hel del nya instrument och verktyg. Då det är sextio man, som använder dessa kontinuerligt, är nytillskottet välbehövligt.

Till årets intagningar i yrkesskolan inkom 153 ansökningar. Av dessa testades 60 och efter utgallring återstod 30 sökande, vilka erbjöds att börja vid vår yrkesskola. Namnen på dessa är:

Jan Andersson	Arboga
Göran Jansson	"
Tomas Johansson	"
Kjell Larsson	"
Björn Liljehammar	"
Leif Ohlsson	"
Hans Risberg	"
Hans Westerman	"
Tomas Erlandsson	Bengtsfors
Agne Fredriksson	Bjursås
Jan Samuelsson	Bredsjö
Ake Eriksson	Ekshärad
Kjell Carlsson	Fagersta
Leif Andersson	Katrineholm
Rudolf Bauer	Kolsva
Göran Östman	Kumla
Jorma Jakobsson	Kungsör
Per Erik Land	Kvarnsveden
Anders Bersell	Köping
Göran Hansson	"
Jan Stjernqvist	"
Lars Andersson	Ljustorp
Jan Andersson	Ludvika
Christer Nordh	Strängnäs
Agne Johansson	Sällinge
Einar Norlund	Uttersjöbacken
Erland Hansson	Valskog
Biör Helmersson	Åtorp
Nils Tjärnbro	"
Tommy Atterling	Örebro

YRKESSKOLAN

En liten redogörelse för hur blivande elever provas innan anställning erbjuds vore kanske på sin plats. Först sker en grovsortering. Gallring beroende på skolbetyg. Vissa ämnen är mer "värda" än andra ex.vis matematik. Ett högt medelbetyg är också fördelaktigt. Sextio aspiranter tas ut för test. Testningen utföres av personal från Flygförvaltningens Verkstadsskola i Västerås. I testen ingår intelligensstest, prov av mekaniska anlag, test som värderar logiskt och teoretiskt mekaniskt tänkande. Dessutom ingår allmänbildningsfrågor i stil med: "Vem uppfann glödlampan ----- Luma!"

Ett vanligt matematikprov är också inlagt. Under testen samtalar dels testpersonalen, dels jag själv med pojkarna för att försöka klarlägga intresse och mognad för studier av detta slag.

Testresultatet behandlas därefter konfidentiellt. I samarbete med personalavdelningen väljes sedan 30 elever ut. Dessa kallas att börja på CVA yrkesskola i september månad.

Söndagen den 6 sept. var de nya eleverna och deras föräldrar inbjudna till elevhemmet och CVA. En rundvandring och information ägde rum, i syfte att visa föräldrar och målsmän pojkarnas nya arbetsplats.

De idrottsliga övningarna har vi nu fått ganska fin stil på. Varje vecka har pojkarna fotboll, terränglöpning, under vintersäsongen ishockey och gymnastik. Vi har haft ett givande samarbete med

stadens skolor och då i första hand yrkesskolorna. Under de tävlingar som vi utkämpat har resultaten pekats på att vi har stor bredd på idrotten och främst där det erfordras kondition och kämpahumör. I grenar där teknik spelar in har vi mindre möjligheter att hävda oss. Jag tror att om vi fick en idrottsplats med löparbanor, anordningar för hopp och kast förutom fotbollsplan, skulle vi snabbt hjälpa upp detta. Även IFFA vore betjänt av en sådan plan.

CVA yrkesskola har upprättat ett givande samarbete med gymnastiklärarna vid Arboga skolor. Syftet med detta är tävlingar mot Arboga yrkesskolor. Vi har haft en del tävlingar, bland andra den 2 juni en kombination av fri idrott — fotboll — stafett 12x200 m, men tyvärr förlorade vi med 47 p mot 50 p. Det var fri-idrotten som inte gick så bra (brist på träning?).

Den 4 sept. tävlade vi i simning i Gustavsviksbadet i Örebro, 4 grenar, där CVA vann med 49—41. (Tre CVAlärare vann en gren utom tävlan).

Den 2 okt var det orienteringstävling i par. De tio bästa paren räknades. CVA vann med 94 placeringspoäng mot Arboga 122.

En fotbollsmatch mellan CVA yrkesskola — Arboga yrkesskola vann vi med 6-0.

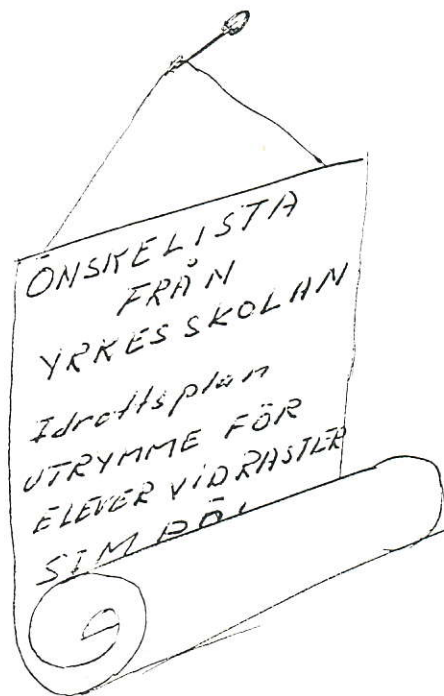
I vinter återstår hockeybockey- och ishockeymatcher.

Tävlingarna har visat sig vara upp-

muntrande för pojkarna och kanske mest för dem som ej sysslat med idrott förut. Träningsmöjligheter är tyvärr dåliga vad beträffar fri idrott och simning.

Julen är nu inte allt för avlägsen och som alla andra har även vi våra önsningar, mer eller mindre svåruppfyllda, men vi presenterar våra så här!

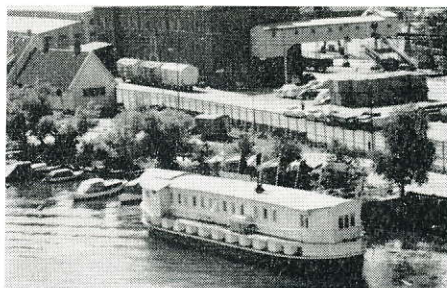
Bertil Söderberg

Yrkesskolans studieresa

En studieresa har även i år företagits tillsammans med yrkesskolorna CVM och CVV. Dess utsträckning var densamma som föregående år, d.v.s. Linköping—Göteborg—Trollhättan och hem igen. Vädret var denna gång mycket nådigt mot oss, varför badning blev ett uppskattat inslag.

Vi gjorde ett studiebesök på Luxor AB i Motala och för pojkarna var det mycket intressant att se den rationella uppläggnings av tillverkning och montering. Beträffande instrumenteringen i den produktiva delen av fabriken lär det ha sagts av en av pojkarna "Gjordes det oscilloskop på Flintas tid?" Men det

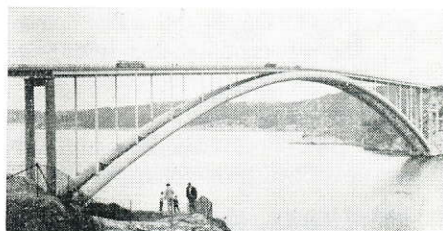
Betelskeppet — vårt hem i Göteborg

tycks inte inverka på produkterna som tillverkas. Även SFA i Trollhättan besöktes. Denna fabrik har mycket stor likhet med CVA på grund av de i produktionen ofta återkommande kontrollerna av toleranser m.m. Det mest uppskattade inslaget på SFA är massen med plats för 800 personer på en gång. Där blir pojkarna bjudna på middag med öl och cigaretter.

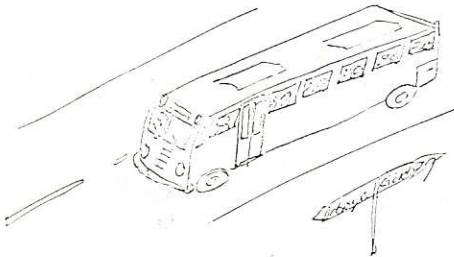
Under vårt besök i Göteborg bor vi på ett flytande härbärge, Betelskeppet, där det visserligen är trångt men trev-

ligt. Man blir gungad till sömns, ibland kanske i mesta laget. Under resan stannar vi på många platser för att bara se på olika saker, som t. ex. Stadsparken i Norrköping med sin kaktusplantering, Gräna med polkagrisar och dopp i Vättern. Trollhättans slussar och en uttorkad älvfåra. Om tiden medger brukar vi göra ett besök på Alleberg, "se-gelflygarnas Mecca".

Som avslutning äter vi middag på Elevhemmet i Malmslätt med överlämning av vandringspris i fotboll. Inte heller denna gång fick vi någon in-teckning, men vi var mycket nära, endast mål-skillnaden avgjorde (1 mål).

Orust-Tjörn-broarna — storslagen sevärdhet under resan

Semesterminnen

Bergtrollets utsände har trots novembermörkret tyckt sej spåra rester av solbränna på Elsa Sundvallssons armar och i ansiktet. På min fråga var denna "bränna" emanerade från, svarade Elsa med något drömmande i blickan, långt borta från 411:s papperstravar och motagningskort, "det var på Rhodos det hände"! Rhodos var alltså Elsas mål i år, och hon vistades på denna solens och milda Medelhavsfläktars ö mellan 22/8—5/9, och hennes minnen är ungefär dessa:

Strålande sol från en azurblå himmel, härliga salta bad i ett underbart Medelhav morgon, middag och kväll. Temperatur +26—28°.

Baddräkten påtogs på hotellet, och badet låg mitt över gatan och bums plask i böljan! Hotellet (Palm Hotel) ägdes av en grek som var hur bra som helst och bl. a. serverade "Swedish food"

Elsa Sundvallsson

plus inhemska kökets alla finesser, samt härliga pressade druvsafter av olika kulör och styrka åt hungriga svenska turister. Blomprakten överväldigande, nerium, ginst, agave och hibiscus och andra blommor och grönskande apelsinlundar i massor. Gamla stan, omgärdad av en stor mur, var bebodd av både greker och turkar som tycktes komma väl överens utan att umgås med handgranater och k-pist som på Cypern. Deras nationella särarter kom dock i dagen vid vissa tillfällen. Mångmiljonären Onassis gamla palats "Miramore" var nu exklu-

siv nattklubb, likaså klubben "By Night" m. fl., Casino o. dyl. fanns att förlora pengar på.

För dem som så önskade fanns hamnkvarteren, Rhodos "Reeperbahn" eller "Nyhavn", vad man nu vill kalla det, att tillgå med välvilliga agenter åt de "girls" som fanns i dessa trakter. Nåja det var väl inte bara dagens Rhodos som intresserade. Denna ö som är omnämnd långt bort i antiken rymmer massor av minnesmärken bl. a. korsriddarnas borg som i långa och många år höll stånd emot "hundturkens" angrepp, men till slut föll i turkarnas händer med bistånd av en förhistorisk Quisling. Grymma blodbad följde på detta förräderi. Idag är borgen ett första klassens turistmål och på kvällar och nätter illuminerad och ett fantastiskt blickfång speglade sig i hamnbassängens dunkla böljor. Rhodos och öarna i arkipelagen rymmer på massor av minnen av kända personer från antikens Hellas, Sokrates m. fl. Gamla kloster finnes också, upphängda på klippväggarna, bebodda av munkar och tjänande systrar.

Italienarna rustade upp ön under sina år där 1912—1943, och anlade goda vägar och hamnar, och i dag tycks turismen vara det stora näringsfånget. Det finns mycket att köpa för en turistande svensk, äkta mattor, silverarbeten, viner, samt urbilliga grekiska cigaretter m. m.

"Ja", säger Elsa, "jag kunde räkna upp massor av intryck och upplevelser men det fyller många sidor. Nästa år går resan dit igen om hälsan och kassan tillåter, ty jag älskar den härliga solen där"!

Resrutten var f. ö.: Köpenhamn — Aten — Rhodos med flyg och (gratisreklam) perfekt ordnad av Vingresor. Sa alltså Elsa!

Vi såg Gösta Fredriksson, våran egen kände ornitolog och naturvän, sitta ivrigt sysselsatt med SFA-grejer. På vår fråga var han tillbringat semestern, glömde han nog bort SFA och alla jetmotorer och förtalte att han o. frun gjort en härlig tågresa (med tufftag ibland!) ända ner till Titos Jugoslavien, närmare bestämt till Svetinikola på Istriahalvön. Fredriks intressen var inte de fina baden i Adriatiska havet enl. egen utsago, utan natur, land och folk i Jugoslavien. Faunan och floran i främsta hand. På nedre-

san fick de se svindlande alppartier i Österrike. Fredrikssons såg och njöt i fulla drag! Och i Jugoslavien med människor så vänliga, hjälpsamma och ärliga, blommade det för fullt kring Adriatiska havets stränder. Blommor, och blommor i massor fanns i alla planteringar o. torg, i hemmet och på restauranger. "Juggarna" tycks älska blommor. — Man såg

Gösta Fredriksson

också de berömda Adelsbergsgrottorna — storlek nr 3 i världen och störst i Europa. Man kommer in i grottsystemet med en lilleputtjärnväg c:a 4 km och sedan får man vandra kring i de underbara droppstensgrottorna med ett färgspel som är fantastiskt och tjusande. Nivåskillnaden uppgår till omkr. 90 meter och genom grottorna rinner en stor flod som på sina ställen bildar stora underjordiska sjöar.

"Det går ej att beskriva, utan måste ses, så underbart vackert är det," är Fredriks omdöme, och när en person som han säger det kan man förstå att det är vackert. Utflykter gjordes också i omgivningarna och det fanns mängder av gamla pittoreska städer och byar med århundraden på nacken. Familjen Fredrikssons kameror var i flitigt bruk och massor av vackra färgbilder finns nu i diapositivramarna.

Tjänsteresa...

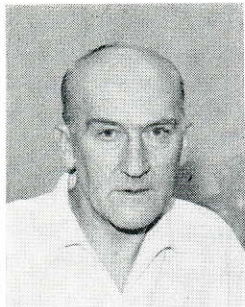
Låt oss på Nyman & Schultz få komma med förslag till resplan inför Er nästa tjänsteresa (eller privatresa). Då är Ni säkra på att alla rabattmöjligheter utnyttjas, då vet Ni att arrangemangen blir de bästa tänkbara.

Ring gärna till Affärsreseavdelningen tel. 021/420 55 el. 498 83.

NYMAN & SCHULTZ

"Längtar du tillbaka dit", frågar vi. "Ja vet du vad, det blir nog repris på den resan" säger Fredrik, och också han ser drömmande och långt bort under läktaren med packlådor och flygmateriel i massor. — Mer gratisreklam: Resan gick med SJ:s gruppresa, rel. billig och perfekt ordnad.

Alla känner vi vår verkliga semesterglobetrotter Oskar Söderström, som i år styrde kosan i österled, till Rostock i Ulbrichts "demokratiska" Öst-Tysk-

Oskar Söderström

land. I sällskap med 1 000-tals andra skandinaver trängdes Oskar på färjan från Trelleborg och hamnade så småningom i orten Kühlungsborn där man fick leva gott o. billigt 14 dagar (mycket sköna) i juli.

Oskar minns att det var många härliga bad vid milsvida badstränder vid Ostsee, och stora festligheter i samband med Östersjöveckan. Svenskarna var mycket omtyckta och östtysken i allmänhet trodde att svensken i gemen var något av en Krösus och kunde leva flott av bara den, men Ulbrichts meningsfränder bland de svenska turisterna upplyste villigt om det svenska "tjuvsamhällets" nackdelar. Oskar tyckte inte riktigt om detta snack. F. ö. var mat o. dryck riklig och god och inga raggproblem fanns. För motordrullar fanns ingen pardon, ej heller s. k. glädjeflickor har någon marknad där. Stränga straff utmättes för sådana utövare.

Oskar hade en fin semester i öst, men som den kosmopolit han är, kommer han säkert att söka andra mål nästa semester.

Bergtrollet får nog en rapport från sydligare latituder nästa år.

Lycklig resa Oskar!

Georg Larsson (Säby-Lasse) är en person som utan större åthävor sticker utomlands på semestern, struntar i gruppresor och trängsel, och gör sitt "eget lopp". I år fick Hamburg den äran, men tro inte att Reeperbahn och S:t Pauli lockade Georg, nej käre läsare, han har många strängar på sin lyra! Och kulturella intressen!

Die Künsthalle genomgicks med den grundlighet som bara Georg kan prestera (grundligheten förekommer även i jobbet på 411). Hamnen (världens 4:de i storlek) och Hagenbecks djurpark "mit allen Tieren" besöktes. Ön Helgoland fick också en fransysk visit "och där var det trångt" sa Georg, "för det var massor av turister".

Den permanenta trädgårdsutställningen "Planten und Blumen" med massor av blommor, exotiska o. andra avnjöts. Där var finare än Mälardalens Plant-

Georg Larsson

skola ute i Säby! Reeperbahn besågs också, men i fullt dagsljus, och visade sig då vara en fyrfilig flott genomfarts-gata utan några tecken på "det sköna livet" nattetid,

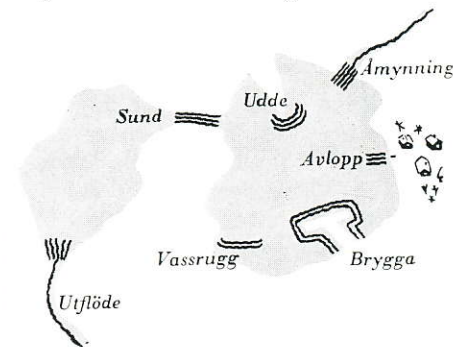
"Och orsaken till denna resa?" frågar vi. "Tja", säger Georg lugnt o. efter-sinnande, "det kan ju alltid vara roligt att se andra människor o. trakter än bara Flyget och Arboga".

Bra talat Georg, denna inställning ska man ha i semestertider!

Lj

De härliga isarna - De farliga isarna

Av Svenska Livräddningssällskapets generalsekreterare Helge Lundstedt

Föregående vinter drucknade 68 personer på svaga isar. Bristande iskunskap, dålig utrustning och oförmåga att klara den uppkomna situationen kan noteras i samtliga fall. När det gällde småbarn kan man endast konstatera bristande tillsyn.

Om man skall ge sig ut på isen måste man ha ett visst mått av iskunskap. Man måste känna till under vilka förhållanden isen är gångsäker och var man har anledning att vänta sig svaga områden. Isen lägger sig ju vid olika tidpunkter beroende på vattenytans storlek, djupet och strömförhållandena. Saltvatten fryser till senare än sötvatten och isen på saltsjön har inte samma bärighet som motsvarande istjocklek på insjön.

Sker isläggningen utan mellankommande snöfall och töväder bildas så kallad kärnis. Det är en seg och stark is som inte så lätt påverkas av perioder av mild väder sedan den en gång blivit gångsäker. Äger däremot isläggningen rum i samband med snöfall och under växlingar mellan frost och mildväder bildas så kallad snöis. Den har endast hälften av kärnisens bärighet.

Isen blir gångsäker först sedan den tillfrusit i flera etapper. Efter den första frostnatten kanske den bär närmast stranden men några meter längre ut brister den. Efter flera tillfrysningsperioder stabiliseras isen och då är tiden mogen för att ge sig ut på den.

Man kan ta som god regel att kärnisen skall vara 10 cm tjock över större områden för att betraktas som gångsäker. Svag is måste man praktiskt taget räkna med under hela vintern på följande platser:

- Vid sjöarnas till- och avflöden.
- I smala sund, utanför uddar och över grund.
- Vid alla slags avlopp.
- Vid bryggor, broar och andra påverk.
- Vassar kan också vara förrädiska.
- Betrakta alltid isar över strömmande vatten som farligt område.

Den Stora Myglarligan

... eller mysteriet med de försvunna tejp-
rullarna. Läs här om en av de märkligaste
brottsorganisationer som finns!

Ingen har påstått att det är just Ni som stjälar Statens tejp. Känn Er för all del inte utpekad! Det måste vara någon annan. För det är ju en helt absurd tanke att Ni olovligen skulle lägga beslag på högar av rullar. Stjäla Statens egendom. Otänkbart...

Omfattande utredningar pekar för övrigt på att det måste vara flera brottslingar. Gissningsvis bortåt ett tusen. (Men vi tror inte ens att Ni varit delaktig.)

Stölderna har pågått under många år. Ja lika länge som tejpens existerat. Vid tejpens har det klibbat många andra saker, som allt hamnar i DEN STORA MYGLARLIGANS händer. Förbrukningen var onormalt stor. Från ledningen ville man gärna se denna jättekonsumtion mynna ut i någon produktionsform, men det är överallt lugnt som en filbunke.

Man kalkylerar med ett kraftigt svinn på denna post.

Nu kan man tycka att det här med tejpens inte är mycket att bråka om. Det kan väl inte röra sig om några större summor.

Nej, en rulle tejp på 10 m kostar bara 35 öre. Årskostnaden för stulen tejp är bara några 100-lappar och är en droppe i årsomsättningen.

För hemmabruk...

Men ändå måste saken påtalas. Som ovan antytts är det nämligen samma liga — stora myglarligan — som stjälar pennor (kulpets 543—40 à 1: 25), papper, kuvert, plastapparater, häftapparater, linjaler, pärmar, kautchukar, klister, tänger, skruvmejslar, lödkolvar, glödlampor och tusentals andra prylar.

Alla sakerna har — av outhärdad anledning — det gemensamt att man kan ha användning för dem hemma i hushållet...

Andra saker som inte kan utnyttjas till "civil" bruk får — även detta av outhärdad anledning — stanna kvar vid CVA.

Summan har nu växt till en jättekostnad. Det handlar om så stora slantar att det påverkar Kungliga flygförvaltningens underhållsanslag.

Några större pådrag för att komma åt tjuvarna har hittills inte gjorts. Det är förresten mycket svårt eftersom det rör sig om förhärdade brottslingar.

Löneförmån...

De flesta kriminella åker så småningom fast därför att de tar för stora risker, de stjälar för mycket på en gång, så mycket att de får dåligt samvete och blir nervösa och gör misstag, som leder till upptäckt.

CVA tjuvar är betydligt smartare. De norpar lite här och lite där — småposter under lång tid. Ja, de är så rutinerade att de inte ens behöver tänka på att de stjälar. De anser numera att det är helt naturligt att CVA skall förse sina

anställda med en del grejor, som andra måste köpa. Man ser det som en löneförmån...

Subventionerat fika...

Den statsanställda som samtidigt är medlem av ligan är alltså ganska dyr i drift. Det räcker inte med att han får lön, sjukvård, pension, försäkring och subventionerat fika för sina tjänster. Han vill att "detta statens företag som har så enormt gott om pengar" också skall täcka en del av hans personliga utgifter.

Nu är det inte bara firmastölderna som stora myglarligan har på sin meritlista. Det finns mycket mera — som är ännu värre. Men innan vi går in på dem måste vi tala lite om ligans sammansättning. Den är kriminologiskt sett, mycket intressant.

Ligan består nämligen av en massa människor som arbetar var och en för sig och för sin egen förtjänst. Det finns ingen organisation, ingen som dirigerar.

Illegalt välbefinnande...

Det intressantaste är emellertid att ligan rymmer människor som sinsemellan har helt olika rättsbegrepp. Alla har visserligen samma mål — att genom illegala medel öka sitt välbefinnande på statens bekostnad — men metoderna växlar. En ligamedlem kanske anser det vara i högsta grad omoraliskt att stjäla en skruvmejsel på jobbet, men däremot kommer han gladeligen en timma förtjänst om han har en chans.

Tidtjuvarna är nog i majoritet inom ligan. Och de gör mest skada. (Ja, allra största skadan gör förstås de som stjälar både tid och tejp).

Pengar, pengar, pengar...

Varje gång en tidtjuv stjälar en timma så förlorar arbetsgivaren den summa som utgör vederbörandes timlön. Det är enkel matematik. Men arbetsgivaren förlorar mer än så. Han förlorar flera timlöner. Oftast är nämligen många beroende av tidtjuven. Och om en anställd inte finns på plats när han behövs och som överenskommit — d. v. s. under den bestämda arbetstiden — så är det andra som inte kan utföra sina jobb.

Om sex ingenjörer skall ha sammanträde kl. 10 och den sjätte inte inställer sig förrän halv 11 så blir förlusten för företaget tre avlönade timmar. Det kostar pengar, det!

KONTROLL

Tid är pengar — — — — liksom tejp

250 × 250 = 62.500

Om alla anställda inom CVA stjälar tio minuter per dag av avlönad arbetstid så blir det först 250 timmar. Multiplicerar man detta med 250 arbetsdagar får vi 62.500 timmar. Om vi räknar med en kostnad av minst fem kronor i timmen per anställd så blir kostnaden för staten ca 300 tusen kronor per år. Tidtjuvarna förekommer inte så mycket på verkstäder där de anställda har ackord och där maskinerna kräver ständig passning.

Bland tjänstemännen däremot är tidtjuvarna ett verkligt problem. Alla varianter finns presenterade. Dels de som kommer för sent och går för tidigt, dels de som jobbar sju minuter in på lunchen och istället förlänger den med en halvtimme, dels de som alltid "skall ut ett slag på eftermiddagen".

Kvalificerade tidtjuvar . . .

Det finns ytterligare ett par intressanta sorters tidtjuvar: de som sitter på sitt rum och rätar ut gem, läser goda romaner och då och då gör avbrott för att ringa runt till hela sin bekantskapskrets. Med förkärlek väljer dessa kvalificerade tidtjuvar att hålla de långvarigaste telefonsamtalen med vänner i Kivik och Svartvik och andra avlägsna riktnummerområden. Fyrtioåtta öre per minut kostar det. Så dyra samtal har man ju inte råd att ringa hemifrån . . .

Apropå det där med gem så skall Ni inte tro att det var menat som någon sorts skämt. Det är bevisat att en del människor helt enkelt står ut med att betrakta ett helt och fullt användbart gem. De måste räta ut gemet, det är en mani.

Idealsysselsättning . . .

En noga genomförd amerikansk undersökning visar för övrigt att endast tio procent av alla gem som går åt används till sitt egentliga ändamål. Resten förbrukas i form av spelmarker, piprensare, öronpetare, nagelpetare, etc. En neuros liknande "uträtarmenin" är den s. k. länkmanin — man gör långa fina fullständigt oanvändbara kedjor av gemen. Att ta isär länkarna är mycket tidsödande. En ideallsysselsättning för riktigt förhärdade tidtjuvar. Nåväl, den sista bland kända tidtjuvtyper är struntprataren. Han är fullständigt livsfarlig för ett företag. Det är han som tycker det är långtråkigt att sitta i sitt rum och vara ineffektiv och som därför måste ut i korridorerna för att hitta någon att snacka med. Risken att han skall stöta på någon arbetsvillig, är mycket stor — han kanske får tag i Er till exempel. Det stackars offret blir aldrig av med struntprataren. Tiden går och det bara snackas och så småningom är det dags att ta lunch.

Om struntprataren någon gång till äventyrs skulle få för sig att ta itu med något uppdrag för CVA räkning, d. v. s. om han i något förvirrat ögonblick skulle försöka utföra de åtaganden han har i egenskap av anställd vid verkstaden — ja, då kan han utan svårighet trissa upp kostnaden för ett vanligt brev till närmare en tusenlapp.

Osv, osv . . .

Han skall fråga och han skall ringa, han skall rusa runt och höra sig för, han skall blanda in massor av människor som inte har med saken att göra, han vänder sig alltid till fel person, o. s. v., o. s. v.

Nu måste Ni väl ändå hålla med om att stora myglarliga inte är någon bagatell. Det är en grupp som kostar skyhöga summor årligen.

Ingen skall tro att den här ligan på något sätt är unik för CVA. Det finns en myglarliga inom varje företag. Den kan vara olika dyr på olika håll, men den finns där alltid. Det går aldrig att få bort den helt. Förlust i tid och varor kostar svenskt näringsliv flera miljarder årligen. Det finns statistik på den saken.

Myglaren tänker fel . . .

Ja, vad rör det mig, frågar kanske stormyglaren. Han ömmar naturligtvis mera för sig själv än för svenskt näringsliv. Vi hävdar att han tänker fel. Om myglaren ökar sin arbetsinsats och håller kostnaderna nere genom att inte ta hem grejor som inte är hans så minskas även omkostnaderna. Härigenom ökas möjligheterna för honom till löneförhöjning och avancemang. Om fler myglare skärper sig blir resultatet tveklöst en allmän standardhöjning.

Låt oss ta de där tio minuterna igen. Tio minuter utgör ungefär två procent av den genomsnittliga arbetstiden per dag inom CVA. Arbetsinsatsens storlek är naturligtvis intimt förknippad med arbetstidens längd.

800.000:— för tio minuter . . .

Det innebär att om arbetstiden ökas med två procent så ökar också i princip arbetsinsatsen med två procent.

Däremot är det nog inte realistiskt att tro att arbetsresultatet ökar med två procent. Men det finns en chans att det ökar med en procent.

Arbetsresultatet motsvarar CVA omsättning som är ca 80 miljoner kronor. En % av denna summa är 800.000 kronor. Tänk! Atta hundra tusen kronor för 10 minuter.

Var och en har väl själv gjort den erfarenheten att "konjunkturerna" för att gå in till chefen och begära påökt är bättre om avdelningen haft ett gott år och man vet med sig att man minskat kostnaderna eller ökat inkomsterna för sin egen arbetssektor.

*Struntprataren är livsfarlig . . .
Han stör ju dig, som vill jobba . . .*

På många av tidtjuvarna "biter" inte de här ekonomiska resonemangen. De har myglat arbetstid sedan första dagen de kom hit och de har inget intresse av att ändra sig.

Orsaken är en sorts vantrivsel i jobbet. De gillar helt enkelt inte arbete, gillar inte sina uppgifter. Ofta har de den uppfattningen att de valt fel yrke och att de inte fått uppgifter, som svarar mot deras kapacitet.

De längtar till kvällen och sörjer inför morgondagen, de tycker sig "leva" endast under semester och ledighet. Arbetstiden är för dem ett dödstillstånd som man tyvärr måste uthärda.

Myglarmedicin = arbete . . .

Det finns naturligtvis ingen patentiösning på dessa myglares problem och det är fel att förenkla deras svårigheter, men i de flesta fall har det visat sig att de aldrig tagit chansen att arbeta och följaktligen inte lärt sig att trivas med arbete, inte upptäckt dess charm.

De myglade från början, de kom aldrig med i gruppens gemenskap, ingen räknade med dem eftersom gruppens mål inte var deras. Så har det fortsatt år från år. Botemedlet för dessa är naturligtvis arbete. Kan de bara förmås göra ett ordentligt jobb, att ta itu med ett speciellt uppdrag, ett beting eller någon annan avgränsad syssla vars utförande helt hänger på dem själva, så förändrar detta ofta helt deras livssituation. De börjar finna trivsel.

Att stimulera de anställda till ansträngningar i arbetet är naturligtvis arbetsledningens främsta uppgift. Arbetsköparen vill ha så mycket tjänster som möjligt från arbets säljaren. Ju mera tjänster arbets säljaren — den anställde — kan prestera desto mera får arbetsköparen naturligtvis betala.

Ur TEMA av F. Bremberg
Omarbet. f. Bergtrollet.

Mina framsteg i Sverige

av MILT. READ, USA – Hyfsad översättning gjord av Lars Jacobsson

Det var med blandade känslor jag såg fram mot min vistelse i Sverige. De stora delar av Europa jag tidigare besökt har jag visserligen tyckt om, men där känt mig snarare tolererad än accepterad. Lyckligtvis skingrades snart mina onda aningar av den öppenhet och vänlighet, som mötte mig liksom en levnadsstandard, som med ytterst få undantag når upp till den i mitt eget land.

När man nu har bett mig att framföra mina egna åsikter om min vistelse känner jag mig frestad att skriva ned de vanliga berömmande ord, som vi allihop har sett förut. Det skulle dock inte bli någon särskilt intressant läsning, och mina bekanta här skulle förstå, att det inte var mitt eget jag, som talade. Till dem, som inte känner mig personligen kan jag säga, att jag inte skulle ha något emot att göra Sverige till mitt hemland.

Men låt oss komma till saken.

Det tycks vara tre frågor, som alla svenskar jag träffar frågar mig, så låt mig börja med dem.

Fråga: Tycker du om Sverige?

Svar: Jag tycker mycket bra om ert land (Vill ni bli vår femtioförsta stat?).

Fråga: Vad tror du om den "Svenska Synden?"

Svar: Det är ett nytt uttryck, som jag lärt mig sedan jag kom hit, och förefaller vara en myt, som svenskarna skapat och är stolta över. Den "Verkliga Synden" återspeglas i sängarna här. De liknar mer arbetsbänkar än lekplatser!

Fråga: Vad tycker du om den svenska kvinnan?

Svar: — — — — ! (Ni tror väl inte, att jag tänker svara på den frågan så här i skrift.)

En annan fråga, som man ofta frågar mig, är vad jag tycker om att köra bil i Sverige.

Ja, i början var det besvärligt, men just nu går det ganska bra, fastän jag får förstås en mindre chock då jag möter en svensk som åker motsols i en rondell.

Vad som irriterar mig mest är att bli omkörd av en Saab (det tycks alltid vara en Saab) medan jag kör om en annan bil.

Landsvägarna är mera lämpade för fortkörning och i bättre skick än våra vägar av liknande storlek. Lagarna om bilkörning visavi alkohol liksom hastighetsbegränsningar under perioder med tät trafik är något som vi kunde ta efter i USA.

Mitt enda skräckögonblick hade jag, när jag med en bil från en "underjordisk" uthydrningsfirma gav mig ut i

Vänstertrafik! — inte precis New York

Stockholms trafikvimmel. Efter att ha kört några minuter på smala, enkelrikade gator (vanligtvis i fel riktning) och där endast spårvagnar fick hålla till, (trafiken var också gles där) körde jag fullständigt vilse framför de ogillande blickarna från svenskar med rynkade pannor (från hotellet hade det inte verkat vara långt alls). Det enda jag kunde göra var att parkera bilen och gå, och då upptäckte jag att jag var bara tre kvarter (plus en vattenpöl) från Grand men åt fel håll. Så jag tog noggrant ut kursen, först till fots. Samma väg med bil gick sedan utan händelser (bortsett från den där trafikkarusellen) fram till parkeringen och vidare till en välbehövlig drink vid baren.

Här måste jag dra fram något typiskt när det gäller drinkar. När jag beställer en Vodka Gimlet (2 delar Vodka + 1 del Lime Juice och så ice d v s is. God! Övers. anm. Instämmer! Red. anm.) blir den ibland till en Gin Gimlet.

Svenskarnas dryckesvanor upphör aldrig att förvåna mig. Även en veteran blir häpen när en ljuv liten varelse ber att få en Scotch on the rocks och håller den i sig som om den var en sockerdricka. Bristen på finess när det gäller att dricka tycks bero på att folk aldrig provat på en rätt gjord drink. När de provat på en sådan föredrar de dem för det mesta i fortsättningen också.

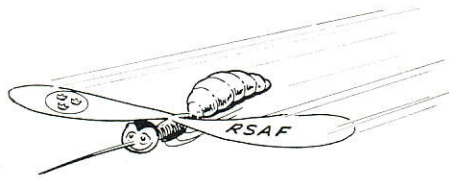
Någonting positivt måste ju sägas om era dryckesvanor. Den roligaste kvällen på flera år tillbringade jag på en kräftskiva. Menyn bestod av öl, brännvin, smörgås, brännvin, sill, brännvin, ost, brännvin, kräftor, etc. och som sista

komponent — whisky! Efter denna förtäring tyckte vi att det var lämplig tid att pröva en liten salutkanon (22 kg), som jag köpt för egen del. Ljudet, som framställdes av en omsorgsfull laddning bestående av ett halvfyllt brännvinsglas (med svartkrut), var storslaget. Jag kan inte komma ihåg (någonting) att jag någonsin varit så glad med så glada kamrater. Det enda problemet uppstod morgonen därpå, när jag var tvungen att ringa en bekant för att få något bra recept mot "Brännvinitus".

Det här liknar en handledning i drickandets konst så jag lämnar ämnet och övergår till ett helt annat.

Den utan tvekan trevligaste veckohelg jag varit med om i Europa var när några bekanta bjöd mig att tillbringa helgen i en sommarstuga medan de ledde en scout-utflykt. Stugan såg ut att redan vara upptagen, så slutligen fann jag mig sovande (?) under ett vindskydd på en ö. Det finns ingenting, som får en att glömma en värld full av bekymmer så som att dela på en ynkelig liten kyckling kärleksfullt tillagad över en öppen eld. Det slutade inte med det eftersom vi också fick dela vårt blod med de vilda svenska moskiterna (av någon anledning trodde jag att Sverige inte hade moskiter) under hela natten. Det kalla vattnet i sjön gav oss ett uppriskande bad morgonen därpå, och efter att ha trivts i solen hela dagen tog vi motvilligt farväl av denna vackra plats.

Maten här är i allmänhet bra fast inte så starkt kryddad som jag skulle vilja ha den. Det förefaller som all mjuk föda och alla sötsaker orsakar en hel del tand-

Must be the Brandvin in the blood...

besvär, något som jag själv har märkt som resultat av dietombytet. Möjligen skulle ni sluta med att bekymra er om mjuka sängar och dåliga ryggar och i stället oroa er för mjuk föda och dåliga tänder.

På tal om bekymmer påminner jag mig om den ständigt dystra uppsyn (jag har inte märkt något av den) som ibland tillskrivs svenskarna. Detta skulle också kunna bero på sängarna. Att få sova gott en hel natt var det svåraste att lära sig och det gick inte riktigt bra förrän jag köpte en stor mjuk, svensk säng (sådana tillverkas faktiskt trots att jag hörde uttalanden om, att mjuka sängar inte är bra för ryggen och man undrade, varför jag ville ha en stor modell). En fördel med stora sängar kanhända är en nedgång i skilsmässofrekvensen (det är svårt för två människor att vara förargade på varandra i samma säng).

Familjelivet här tycker jag är ovanligt. Det finns en ömsesidig respekt och vänskap mellan föräldrar och barn, nå-

got som är svårt att hitta på något annat ställe i Europa. Jag tror det är en starkt bidragande orsak till samhällets framsteg och uppväxt, eftersom varje generation får ha sin egen mening och sina egna idéer, utan vilka varje samhälle stannar i växten.

Vad jag finner mest motsägande är bristen på kvinnor i restaurangerna de flesta kvällar. För att vara ett land som påstår sig företräda "The Sin" verkar det ha väldigt få romanser som bär upp den. Även när kvinnor finns med lånas de bara för några minuters dans och får sedan avsluta sin kalla middag ensam. Givetvis verkar många av våra sällskapsvanor vara lika främmande för er.

En sak, som aldrig inträffat förr under mina resor är att jag blivit bokstavligen adopterad. En del familjer har dörren öppen för mig närhelst jag har lust att titta in, och går till och med så långt, att de ger mig bannor om jag inte kommer regelbundet. Dessa människor vill jag tacka för att de får min långa vistelse här att verka kort.

Den aktning, som alltid visats mig av främlingar framgår bäst av en lapp jag fann på vindrutan en morgon. En av polismännen i Arboga hade tagit sig tid att på maskin skriva ett personligt meddelande till mig med en förklaring, hur systemet med datumparkering fungerar,

detta i stället för att ge mig en lapp för felparkering. Denna och många andra händelser har gjort mycket för att få mig att känna mig obesvärad och välkommen.

Vad jag tycker mest illa om är en tendens att kopiera mitt eget land alltför detaljerat och betrakta det som ett lyckoland. Det syns särskilt vara fallet med den yngre generationen. Välj kritiskt eller också kommer ni att förlora mer än ni vinner.

Många har frågat mig varför jag tycker så bra om Sverige. Eftersom det snarare har att göra med känslor än med fakta, är jag oförmögen att ge ett exakt svar utom att allt i ert land är annorlunda och spännande för mig och jag gillar det.

Salut för Sverige

Brittsommarrundan

Nu har det åter blivit höst och Flygets Motorklubs årliga "Runda" gick av stapeln den 11/10. Vädret var i år inte det bästa, men trots detta deltog 37 ekipage.

Banans längd var 12,5 mil med start vid Säterbo skola. Sedan bar det iväg Ramstigen mot Fellingsbro och därifrån över Käglan och ner till Ullersäter, Frövi, Ervalla, Dyltastigen till Glanshammar, Lillkyrka, Häglöt-Götlunda, Sickelsjö, Tyringe och åter till Säterbo skola, där även målet var förlagt. Efter banan var 10 kontroller inlagda där det bl. a. bjöds på körprov, tipslapp, fotoorientering, avståndsbedömning m. m.

Prickbelastningen som deltagarna drog på sig varierade mellan 0 och 50 prick/kontroll.

Vid en kontroll efter banan där väntetiden blev lång, bjöds det på varm krov.

När sammanräkningen var klar visade det sig att flera av deltagarna hamnat på samma prickantal. Reglerna föreskriver att särskiljning skall ske med ett i förväg bestämt prov, som i år bestod av att deltagarna fick visa sin skicklig-

het i att skjuta med luftpistol. Prisutdelningen hölls efter tävlingen och förrättades av CCVA Högfeldt med assistens av klubbens ordf. Aldsjö.

Resultatlista:

1. R. Raystål	60	10	p
2. L. O. Broberg	65	8	p
3. S. Lingsberg	73	6	p
4. Kjell Nilsson	77	4	p
5. M. L. Ödman	77	2	p
6. L. Lindberg	79		
37. H. Larsson (fick jumbosleven detta år.)			

Summa poäng i vandringspriset efter två tävlingar (63-64).

Kjell Nilsson 8+4	12
L. E. Williamsson	10
R. Raystål	10
L. O. Broberg	8
Einar Fallqvist	6
S. Lingsberg	6
K. G. Johansson	4
Y Brinkmark	2
M. L. Ödman	2

Följande firmor har varit vänliga att skänka priser till "Rundan", och klubben vill härmed framföra ett tack för bidragen.

Svenska Flygmotor AB
Everts Cykel o. Sport
Shell
Nilssons Bilaffär
TIC AB Borås
Keijzers Bildelar
GM Arboga
Shell (Nyberg)
Rickardssons Gummiverkstad
Koppartrans

S. B.

Fotboll, uppladdad med atomenergi

IFFA fotbollarna har under den senaste tiden rullat igen. Träningen och matchningen för oss inriktade sig på att få ett bra lag till CV-mästerskapen som gick i Malmslätt den 5 september.

Den första matchen för IFFA modell 1964 var ett besök i Valskog, där IFFA skördade en stor seger, eller vann med hela 6-0.

Därefter fick vi celebret besök av AB Atomenergi från Studsvik, som glada till sinnet kunde ta en 1-0 seger med sig hem i bagaget. En returmatch i Studsvik diskuterades och vi fick en inbjudan att komma till Nyköping för att spela

en enkelserie över en dag mot Atomenergi Studsvik och Atomenergi Stockholm den 19 september.

En stor och fin organisationsapparat hade ordnat en trevlig lördag för IFFA:s fotbollslag. Det blev först och främst fotboll som blev en totalseger för IFFA enligt följande:

Studsvik — IFFA	1—1
Studsvik — Stockholm	0—1
IFFA — Stockholm	5—0

Tabell:				
IFFA	2	1	1	0
Stockholm	2	1	0	1
Studsvik	2	0	1	1

Efter ett kort kaffesamkväm fick vi besöka Atomenergians anläggning i Studsvik, vilket var mycket intressant och givande.

Vad beträffar CV-mästerskapen så hade IFFA lite otur och fick följande siffror till protokollen:

IFFA — CVV	1—0
CVV — CVM	1—2
CVM — IFFA	2—2

Tabell:				
CVM	2	1	1	0
IFFA	2	1	1	0
CVV	2	0	0	2

Det är nu slut på fotbollen för i år, men vi kommer tillbaka i vår igen och kanske för att spela i något större sammanhang. Under vinterhalvåret kommer vi att roa oss med en del bandyspel hoppas vi.

IFFA fotbollsektion
Tony Söderberg

Varpa

IFFA-mästerskapet arrangerades lördagen den 19/9, en dag då solen lyste från en klarblå himmel. Stämningen var alltså på toppen och tävlingen blev mycket dramatisk. När lottningen var klar (avsågs i vilken ordning deltagarna skulle kasta) visade det sig att favoriten Liljehammar fick i första omgången kasta med Harlén och Holmqvist. Liljehammar gjorde en bra omgång, nytt personligt rekord på 10.13. Han kände sig givetvis säker på guldmedaljen. I nästa omgång kastade Olle Pettersson, känd som ett koncentrationsfenomen av stora mått. Och mycket riktigt det blev inte bara guld. Han satte också nytt klubbrekord med 9.43 m.

Resultat:

1. Olov Pettersson	9.43
2. Wilhelm Liljehammar	10.13
3. Stig Holmqvist	12.51
4. Bengt Andersson	12.61
5. Stig Hahne	14.66
6. Bengt Harlén	20.31
7. Tony Söderberg	21.54

Varpasektionen
Stig Hahne

CV—FF-spelen

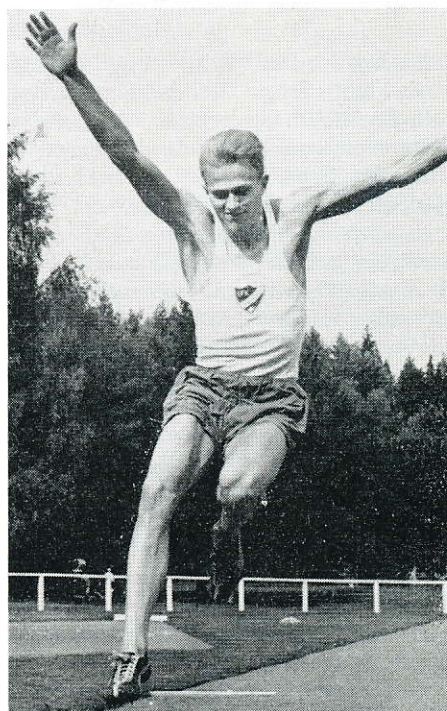

Stockenberg, slutman i IFFA stafettlag, bryter målnöret efter överlägsen seger

Arets olympiska spel föregicks inte obemärkt av CV-FF spelen den 5 sept 1964 i Linköping-Malmslätt. CVM var värdar och utmärkta arrangörer och skall ha en eloge för väl genomfört program, vilket inte hindrade att de "hövade" in vandringspriset. Förspränget till IFFA var näst intill oavgjort vilket visar att det än finns lovande krafter och krut i Arboga.

Prislistan är mycket lång och det är många, som skall hedras, men här presenteras bara resultatet av de nio grenarna om CV-FF-spelens vandringspris.

Idrottsgren	IFFA	CVV	CVM	FFIF
Badminton	5	2	3	
Bordtennis	3	2	5	1
Fotboll	3	2	5	
Fri idrott	5	3	2	
Varpa	3	2	5	
Tennis	3	2	5	
Gevär	3	5	2	
K-pist	2	5	3	
Pistol	5	2	3	
Summa poäng	32	25	33	1

Kjell Ingvarsson i sitt segerhopp i längd på fina 6,95

ATT SKRIVA BREV

Med denna rubrik har Skandiakoncernen i en skrift belyst ett korrekt uppträdande utåt. För många kunder är brevet — skrivelsen — den enda kontakten med företaget. Detta gäller också i hög grad ett företag som vår centrala verkstad. Vi har inte bara en omfattande korrespondens utan vi skall även lämna alla slag av beskrivningar, föreskrifter etc., som sedan skall läsas av utomstående.

Innehållet bedömes i viss mån efter ordvalet och ordställningarna. Om innehållet inte är entydigt kan missstyrdningar ske. Även stilen — därmed menas inte typografin — kan tolkas på olika sätt; det ohövligt, nedlåtande brevet ger intryck av "snorkighet", det slarviga brevet "nonchalans", det hövligt formalistiska krångelbrevet "byråkrati". Ett klart skrivet vänligt brev kan t. o. m. få en sur kverulant att börja samarbete.

Mången, som skall fatta pennan i tjänsteärenden, kanske skräms av dessa rader och menar att tekniker inte kan skriva svenska. Detta är fel. Kan ni uttrycka er skapligt i tal finns i regel alla förutsättningar för att ni skall kunna skriva fullt förståeligt. Vissa personer är så begåvade, att även om de inte klart

kan framföra något muntligt så är deras skrift både logisk och lätt att uppfatta.

Skriv klar skrift och riktig svenska. Gör upp en plan — disposition — och se till att alla punkter behandlas. Skriv inte för långt och inte för kortfattat. Kom ihåg G. B. Shaws syn på längden av kvinnans kjol: "Tillräckligt lång för att täcka det väsentligaste men tillräckligt kort för att väcka intresset". Låt inte temperamentet ta för kraftiga uttryck i skriften. Är författaren på ett uppspelt humör, så kan det hända att mottagaren misstolkar innebörden då han själv är "nere".

Undvik utländska ord och yrkestermer. Ibland ser det ju lärt ut och författaren slipper kanske fundera ut vilka vanliga ord, som säger samma sak. Detta är dock en ohövlighet, då det blir läsaren som får översätta dessa främmande ord. Visar det sig dessutom att ordet är använt i fel betydelse så drar det ett skimmer av löje över aktstycket i sin helhet. Drar man löje över en sak, som man vill genomdriva, är den på väg att misslyckas. Sådant förekommer tyvärr rätt ofta.

Själv hittade jag ordet "abominabel", som jag tydde som något stort och pompöst, och använde det vid passande tillfällen. Efter en festmiddag framförde jag mitt tack för en abominabel tillställning. Värderna beundrade min vana att svänga med utländska ord och sökte det i en ordbok och fann att jag tyckte hans tillställning var avskyvärd. Där fick jag gå med röda öron. Även svenska ord, fel använda, kan ge ett löjligt innehåll. T. ex. skriv ej: "Herr Johansson var *delvis* närvarande" eller "deltog *delvis* i sammanträdet". Skriv *tidvis*, då det är detta som avses. Rent biologiskt kan ju varken herr Johansson eller någon annan dela på sig, eller hur?

Det är många synpunkter att beakta för alla skribenter. Lite eftertanke och ett studium av följande små skrifter kan rekommenderas:

N. Adolfsson

Praktisk svenska för tekniker

Civ. ekon. S. Eriksson

Vårt ansikte utåt... att skriva brev. Skandiakoncernen

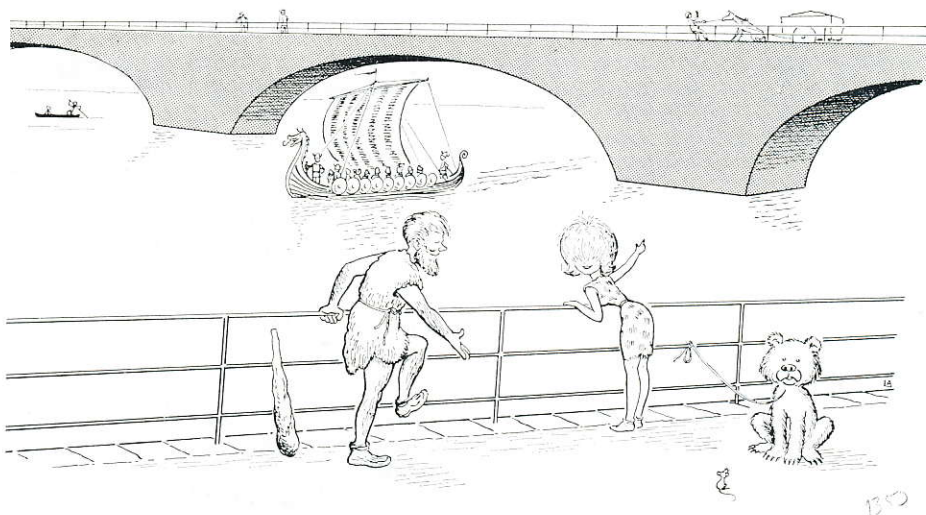
Korrespondens o. trycksaker.

Kungl. Arbetsmarknadsstyrelsen.

Prof. E. Wellander

Riktig svenska

De två första skrifterna har anskaffats i ett antal ex. för studium inom CVA. Skrifterna är lättlästa och roliga och det lönar sig att läsa dem.

— Åh, vilken abominabel bro

— Ja, men så är den också konglomererad av singel och scull

Ibland kan man nästan vara rädd att folk tror att högre kultur är det som behandlas på tidningarnas kultursidor.

(Ernst Wigforss vid ABF:s 50-årsjubileum)

Av resultaten upptäckte Bergtrollet att FFIF inte utan berömvärd energi och gott resultat kämpade med i bordtennis. Det fanns tyvärr ingen representation i någon annan gren. Var detta en tillfällighet? FF borde väl ha större resurser än någon CV att få representation. Vi möts nästa år.

Allmän idrott består i CV-FF-spelen av 8 grenar, som i vissa fall är av helt olika art. Jämför hopp och kast. Varför är det då inte liksom vid OS poängberäkning inom varje gren? Slutresultatet kanske inte skulle ändras så mycket, men synes bli rättvisare.

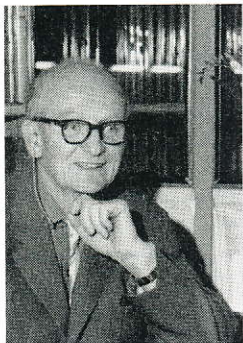
Bergtrollet frågar vidare varför inte en så ädel idrottsgren som simning är representerad? I all synnerhet som alla deltagande städer har utmärkta simhallar. Ja, även Arboga — i Köping.

Amerikanska Försvarsstabens Departementsbyggnad i Washington är byggd på en yta efter en regelbunden femhörning och kallas därför Pentagon. Byggnaden har 335 000 kvadratmeters kontorsareal och 270 km korridorer. Trots detta är det längsta avståndet man behöver gå mellan 2 punkter 600m.

Avgång med ålderns rätt

Sedan senaste Bergtrollet kom ut har en del personal avgått med pension.

De har avtackats och avfirats av arbetsledning och kamrater. Bergtrollet var framme med sin långa näsa och kan berätta.

Erik Andersson
avd. 480

Först lämnade "Nuppe", i det civila kallad *Helmer Persson* sin arbetsplats i förrådet på avd. 660, 30 juni 1964. "Nuppe" är en mångsysslare och i tidigare år har han haft både cirkus och järnvägen som arbetsplats. Nu hade han dock varit CVA trogen i 18 år. Med blommor och presenter avtågade "Nuppe" för att finna nytt arbete som roar honom.

Samma dag blomsterhöljdes *Erik Andersson* på avd. 480, där han kontrollerat motorer. Han har under årens lopp tagit många steg på CVA, men har haft god träning härtill, då han sysslat med utbärning av tidningar. Med kamrater-

Helmer Persson
avd. 660

nas minne tågade *Erik Andersson* ut för att söka nya intressen.

Den 29 september samlades ett utvalt sällskap kring ett bord, skönt att skåda, för att avtacka och avfira fem veteraner nämligen:

"Så hurra vi ett tag!" — fr.v. Blomsterprydda "Konte" Andersson, Georg Larsson och Erik Wretström, flankerande CCVA

För all uppvaktning och vänlig hälsning på min högtidsdag ber jag få framföra ett varmt tack.

Nils Lifvendahl

Ett hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för den fina avskedsgåva som jag fick mottaga när jag slutade min anställning vid RK3/CVA.

Anita Eriksson

För all uppvaktning och visad vänlighet på min 50-årsdag framför jag härmed mitt varma tack.

Erik Dahlberg

Med pension jag säger ett tack och farväl till CVA:s arbetskamrater och befäl som visat sin uppskattning med blommor, cigaretter och en penning då jag under flera år varit sjuk och svag och längtat efter en vanlig arbetsdag. Ni alla min stora tacksamhet vann ännu ett tack — från 507 *Kurt Friman*.

Mitt hjärtliga tack för all vänlighet och uppvaktning i samband med min födelsedag.

Tord Lewander

Hjärtligt tack

Ett hjärtligt tack till chef och arbetskamrater för den vackra gåvan jag fick mottaga när jag slutade min anställning vid CVA.

Konte

Konrad Andersson

Får tacka för den fina avskedsgåvan, som jag fick mottaga när jag slutade min anställning vid CVA.

Caritha Danielsson

Hjärtligt tack för den vackra minnesgåvan, som jag fick, då jag slutade min anställning vid CVA.

Gertrud Asplund

Mitt hjärtligaste tack till arbetskamrater på CVA för den avskedsfest och de välkomna minnesgåvor, jag erhöll i samband med min avflyttning från CVA.

Sture Larsson

Ett hjärtligt tack för uppvaktningen på min 50-årsdag.

Gunnar Persson

Avd. 871

Mitt hjärtliga tack för den fina present, jag fick när jag slutade min anställning.

Margareta Moen

Motortvättare *Georg Larsson*, anst. v. CVA den 21/6 1949; städare *Erik Wretström*, anst. v. CVA den 9/8 1955; förrådsarbetare *Konrad Andersson*, anst. v. CVA 18/9 1950; instrumentmakare *Curt Friman*, anst. v. CVA 9/10 1944; målare *Gösta Holmqvist*, 28/8 1950.

Friman och *Holmqvist* hade inte tillfälle att närvara.

Vid bordet var det hög stämning och talets floder tröt inte. "Konte" *Andersson* var optimistisk för framtiden och skulle fortsätta på byggnadsområdet, då han var utbildad plattsättare.

Wretström skulle inte lägga av. Hans hobby var att fiska och han drar upp lite av varje. Tänkte ev. skaffa sig en kiosk.

Det blev många tal. Blommor och minnesgåvor överlämnades. Slutligen hurrades det för både närvarande och frånvarande.

Med anledning av uppvaktningen på min 50-årsdag får jag framföra mitt hjärtligaste tack till företagsledningen på CVA, till avd. 850 samt till övriga, som gjort denna dag till ett trevligt minne.

Nr 1632 Valdemar Andersson

Ett hjärtligt tack för de gångna åren vid CVA samt för den vackra gåva jag fick mottaga vid mitt avsked.

Britt-Marie Gustavsson

Ett hjärtligt tack till alla som bidragit till den stora penningssumma jag erhöll för inköp av projektor som avskeds-present när jag slutade min anställning vid CVA.

Olle Skantz

Tryckfelstrollet var framme i föregående Bergtroll, varför red. ber om ursäkt och inför följande notiser igen och nu riktiga.

Ett hjärtligt tack för uppvaktningen på min 50-årsdag.

Hilding Sjöberg

Ett hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för den vackra gåva jag fick mottaga när jag slutade min anställning vid CVA.

Margaretha Fogelberg

FÖRSLAGSFACIT

Förslagsverksamheten har under den ljusa årstiden varit dalande men det är väl en naturlig tendens, våren och sommaren inbjuder till annan förströelse än att sitta inne och kläcka idéer. Men en stor belöning har utdelats, 500:— kr, detta belopp fick vm Sven Persson avd. 207 för sitt modifieringsförslag på manöverlådans till motor RM6. Övriga belöningar som beslutats och utdelats:

1151 Lönn, avd. 275
Provningsskivor för magnetventil VH5-1-2, antenn PS-43.
200:— kronor.

2796 Israelsson, avd. 271
Skumgummiskydd för rotorerna.
50:— kronor.

1747 Fredriksson, avd. 207
Hopdragningsverktyg, pumphal-

vor insprutningspump motor RM6.

50:— kronor.

1847 Karlsson, avd 202
Skydd framför kylrör i anodiseringsbad. *Erkännande*, vilket innebär en minnessak i form av ett miniatyrflygplan samt diplom.

Då de bedömningsregler som gällde till budgetårsskiftet 1963/64 har ersatts med nya omarbetade och dessa ej erhöles förrän i sept. månad har övriga inlämnade förslag ännu ej slutgiltigt behandlats.

De nya reglerna, som finns anslagna på förslagstavlorna, är mer detaljerade än tidigare. Därmed erhålles en enhetligare bedömning, spec. i de fall där ej någon exakt tids- eller materialvinst kan fastställas. Vidare har samtliga bedöm-

ningstabeller omarbetats, samt det belopp 200:— kr., som enl. de gamla reglerna utgjorde det högsta belopp som lokalt får beslutas, har höjts till 300:— kr. Därmed blir behandlingstiden av förslagen kortare i de fall belöningssumman understiger max-beloppet. Belöningar över 300:— kr. skall central myndighet fastställa.

Det är vår förhoppning att när nu vintern kommer med mörker och kyla och därmed sammanhängande innesittarkvällar, många goda förslagsidéer skall kläckas. Har Du problem med utformning och ritning; kontakta någon av ledamöterna i förslagskommittén får Du hjälp.

Förstärk semesterkassan med några kronor extra. Bra förslag lönar sig.

Förslagskommittén
Sekr.

500:— kr belöningen

Vi har brett vm Sven Persson "Pära", avd. 207, att själv redogöra för sitt förslag och om bakgrunden till detta.

"När jag fick höra talas om att FF önskade modifiera samtliga manöverlådor (RM6 A B) genom att sända in dessa till CVA, undrade jag om inte CVA-personal skulle kunna utföra denna modifiering på plats i flygplanet. I så fall behövde ej manöverlådans tas ned från motorn.

Modifieringen innebar i stort att ett backstopp skulle monteras vid en stötstäng, så att denna ej skulle kunna glida ur en kona, och därigenom förorsaka varvtalsfall på motorn. Svårigheten med monteringen av backstoppen var den, att det måste finnas ett spel mellan detta och stötstängens, så att ej denna tvångstyrdes av backstoppen.

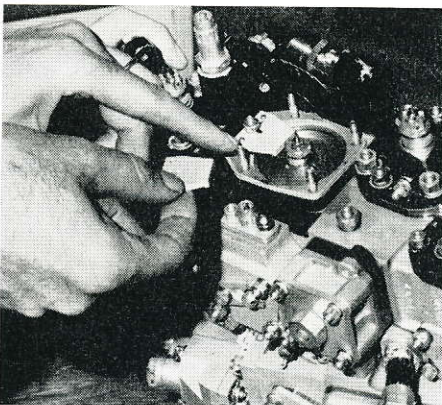
I samråd med tekniska gjordes några monteringar på manöverlådor i samband med provning, för att se om manöverlådans funktion störcdes. Resultatet blev mycket bra. Nu återstod ett stort problem. Kunde arbetet utföras med motor och manöverlåda monterade i flygplanet? Aktuella flygplan var 32 och 35.

Prov utfördes vid F1 och CVV på dessa typer till belåtenhet.

Intresset för denna modifiering var stort, och det tog inte lång tid innan arbetsinstruktioner och reservdelar hade plockats fram och arbetet kunde börja".

Och så till slut, den oundvikliga frågan: "Vad använde du pengarna till?"

"Ja du," säger Pära, med en glimt i ögat, "man kan i framtiden ha nytta av att kunna engelska, och ett hjälpmedel för språkstudier är en bandspelare. Därför har jag inköpt en dyl." sa Pära

Backstopp införes på manöverlåda för jetmotor

Rapport från IFFA:s medlemsvärvning

Teckning av medlemskort i vår idrottsförening IFFA har pågått sedan en tid tillbaka och de sista listorna ha kommit i retur under slutet av november.

Av de returnerade teckningslistorna kan utläsas att vissa avdelningar ställt sig mycket positiva till medlemsteckning, medan däremot andra visat ett svalare intresse. Kanske kan det bero på sämre information på de avdelningar där resultatet varit klen.

Allt nog c:a 600 anmälningar ha inkommit, vilket i och för sig är glädjande men det är endast en tredjedel av alla anställda. Tusen medlemmar lär vara en rimlig siffra och hjälp till att förverkliga denna målsättning.

Bästa medlemsanslutningen redovisas av följande avdelningar 500, 550, 609, 630, 959, 970 och FF/DC, vilka kan sträcka på sig och mana andra avd. till efterföljd.

De som av någon anledning icke tecknat medlemskort kan göra detta genom kontakt med Nisse Pettersson tel. 474, L. Höglund tel. 522, T. Söderberg tel. 216 och S. O. Holmström tel. 553.

IFFA har nyligen gjort en framställan till CCVA om byggnad av tennisbanor och med tanke på dennes positiva inställning till idrott i allmänhet och de anställdas bästa i synnerhet, hoppas vi givetvis på en gynnsam behandling av ärendet.

H—m

och fortsatte vidare i sitt utkast till nästa förslag, om vilket vi kanske får anledning återkomma.

Bergtrollet ber att få gratulera till belöningen.

BJ

Från Personal om Personal

Vi hälsar välkomna till CVA

Bengt Antonsson, tjänsteman	avd. 616
Leif Arvidsson, hjälpmontör	274
Bengt Bayard, ingenjör	502
Britta Bergkvist, undersköterska	958
Lisbeth Berglund, skrivbiträde	510
Roger Berglund, hjälpmontör	274
Lennart Brendling, ingenjör	504
Signe Bröms, kanslibitråde	960
Bengt Ekstrand, verkstadsförman	380
Bengt Eriksson, ingenjör	622
Lennart Eriksson, ingenjör	570
Lillemor Flink, biträde	951
Olov Forsgren, ingenjör	555
Bo Forslund, praktikant	110
Ragnhild Franzén, tekniskt biträde	510
Lars Fridolfsson, ingenjör	523
Bengt Göransson, ingenjör	279
Lars-Håkan Henricsson, praktikant	900
Ulf Herrström, telemontör	273
Berit Johansson, kontorsbiträde	510
Erland Johansson, ingenjör	502
Gunnar Karlsson, ingenjör	513
Sören Karlsson, hjälpmontör	253
Stefan Kedefeldt, hjälpmontör	251
Inga-Britt Kühne, skrivbiträde	959
Lotta Lenander, biträde	370
Nelly Lindström, kontorsbiträde	630
Erik Lärnemark, katalogredaktör	370
Sten Olof Mehlqvist, telemontör	278
Barbro Molin, skrivbiträde	957
Ulla Odén, skrivbiträde	776
Kjell Pettersson, telemontör	281
Ulla Pettersson, skrivbiträde	642
Gun Sandberg, skrivbiträde	480
Åke Sernler, tjänsteman	622
Eje Sidmar, verkstadsbud	110
Kurt Sund, ingenjör	502
Bo Svensson, ingenjör	555
Rune Thunberg, hjälpmontör	273
Lars-Erik Wreding, praktikant	274
Marita Åslund, biträde	951

Vi hälsar väkomna till UHF

Christina Bergman, skrivbiträde	avd. 411
Birgitta Sjökvist, skrivbiträde	420
Gun Myrén, skrivbiträde	445
Stig Bernald, ingenjör	443
Nils Snäll, assistent	411
Marianne Andersson, skrivbiträde	420
Inger Carlsson, kontorsbiträde	405
Maria Andersson, förrådsarbetare	412
Kjell Gustavsson, förrådsarbetare	412
Mona Breid, skrivbiträde	431
Birgitta Sjögren, kanslibitråde	431
Gustaf Rosengren, ingenjör	443
Leif Persson, förrådsarbetare	412
Tuula Tanskanen, skrivbiträde	411
Christina Thorén, skrivbiträde	431
Nils Nilsson, förrådsarbetare	412
Lisbeth Antonsson, kontorsbiträde	431

Vi gratulerar

CVA — 60 år

1965		
25/1	Gustav Carlsson	avd. 780
1/4	Ernst Fridh	122
16/4	Ernst Axelsson	200
29/4	Gunnar Bergquist	958

50 år

1965		
5/1	Sigfrid Wester	111
15/1	Karl Andersson	651
23/1	Birger Westerberg	530
2/2	John Kihlström	552
7/2	Alva Alice Dahlström	380
12/2	Nanny Westerlund	780
19/2	Sune Filmberg	641
20/2	Erland Johansson	639
4/3	Thorsten Gustafsson	560
22/3	Gösta Lundin	200

16/4	Karl Karlsson	271
18/4	Egron Åslund	230

UHF — 60 år

25/1	1965	Herman Andersson	412
21/3	1965	Karl-Axel Johansson	412
		Jägarvallen	

50 år

6/2	1965	Åke Pettersson	411
3/3	1965	Wera Lundberg	441
12/4	1965	Rickard Lenander	441

20 år vid CVA

Karl Abrahamsson, driftingenjör
Karl Andersson, planeringsman
Karl Gustav Andersson, snickare
Lennart Andersson, snickare
Arthur Axelsson, filare
Gunnar Bergquist, med. dr
Folke Ericsson, driftassistent
Nils Eriksson, snickare
Curt Friman, instrumentmakare
Birger Haglund, förrådsförvaltare
Arthur Jönsson, verkmästare
Olov Kling, filare
Nils Lifvendahl, driftingenjör
Lars Mattsson, avsynare
Malte Olsson, 1:e verkmästare
Folke Svensson, planeringsman
Artur Wadstedt, förman
Tage Wallqvist, 1:e verkmästare
Birger Westerberg, driftingenjör

Semestertävlingen avgjord

Ovanstående bild har lockat många författare att sätta lämplig bildtext.

Bergtrollens redaktionsjury är dock helt eniga om att första pris tilldelas fru Wera Edvardsson på normaliekontoret för Bi-drag till Bi-syssla.

Utanför mitt fönster jag ser och hör hur bina svärma på smygande steg ses Olle sig närma med oljerock, vantar och mössa han viftar och slår, för att bina fössa. Stå stilla, jag åt honom ropa, för annars kommer dom på Dig allihopa.

Aj som tusan, ett stick på öra, nu skall jag inte längre dem störa, för nu är Drottningen fixad och vadet jag vann

Sådant en vårdag på CVA hända kan.

Andra pris tilldelas Bengt Harlén, avd. 257 för:

"Balk-Johan" kommer taktfast gående E3:an fram och får därvid sin myndiga blick fäst på nyetablerade biodlaren Olle Åhlin, som gör till synes fruktlösa försök att hämta in en bisvärm. Väl meriterad från "surret" på "kupan" i sitt dagliga ämbete vill givetvis "Balken" lämna sitt bi-drag till flygfänans infångande och utbrister: "Du Olle, håll auktionen på dom och ropa in dom dj-larna!"

Tredje pris går till K. G. Eriksson avd. 204 för en god skildring hur han själv började bli biodlare på grund av en händelse som påminner om den skildrade.

Däremot kan inte Pettersson tilldelas något pris, dels enär han totalt missuppfattat situationen, dels emedan han inte vet vem som är Balk-Johan. Tänk att det gått så långt att inte alla vid CVA vet vem som bär det namnet.

In memoriam

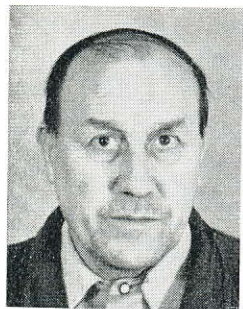
Rune
Söderström

Radiomontören Rune Söderström avled den 30 juli 1964. Han var född den 25 juli 1921. Söderström anställdes vid CVA den 5 juni 1950 och har hela tiden varit knuten till elsektionen.

Rune
Aronsson

Förrädsarbetaren Rune Aronsson omkom genom en olyckshändelse den 16 sept. 1964, 39 år gammal. Aronsson anställdes vid UHF, placeringsort Jägarvallen, den 29/7 1963. Aronsson har tidigare varit anställd vid CVM som chaufför under 15 år.

Karl Albert
Engström

Förre förrädsarbetaren Karl Albert Engström avled den 8 oktober 1964. Han var född den 27 augusti 1896. Engström anställdes som förrädsarbetare vid CVA den 6 mars 1946 och avgick från sin tjänst med pension den 31 augusti 1959.

10 år vid CVA

Harald Andersson, verkstadsbud
Karl-Åke Andersson, eldare
Vega Bodin, kontorsbiträde
Siv Eriksson, kanslibiträde
Svante Eriksson, motormontör
Alf Gustavsson, 1:e driftingenjör
Anders Högfeldt, verkstadsdirektör
Kjell Carlsson, ingenjör
Inga Larsson, kanslibiträde
Folke Lindbom, ingenjör
Ossian Möller, ingenjör
Kerstin Pettersson, kanslibiträde

10 år vid UHF

Birger Lindh, byråingenjör
Bengt Zibell, 1:e byråingenjör

Einar Molin

Motormontören Einar Molin avled den 15 juni 1964. Han var född den 25 januari 1912. Molin anställdes vid CVA den 17 juni 1946. Under ett 10-tal år arbetade han som filare och plåtslagare innan han övergick till motorverkstaden.

Ragnar
Strindler

Planeringsman Ragnar Strindler omkom under en fisketur fredagen den 30 oktober. Budet om hans bortgång väckte djup förstämning bland arbetskamraterna vid UHF. Strindler var född i Stenbrohult den 5 juli 1917. Han var anställd vid CVA under åren 1945–55 och tillträdde 1955 en befattning som planeringsingenjör vid UHF.

Idrotten låg alltid Strindler varmt om hjärtat. 1952 var han en av initiativtagarna till IFFA:s rekonstruktion och var dess ordförande under en lång period. CV-mästerskapen som också byggts upp under Strindlers ledning har blivit en förenande länk mellan de centrala verkstäderna.

Rickard Lenander, byråingenjör
Gösta Fröling, byråingenjör
Bengt Aldsjö, ingenjör

1963 var mycket mörkt vid juletid, så inte ens en trollunge kom ut och gratulerade 10-åringarna.

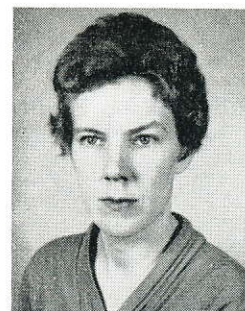
I stället gratuleras nu 11-åringarna för sina 10 år 1963.

CVA

Erling Eliasson, driftingenjör
Nils Johansson, 1:e verkställare
Thure Olsson, driftingenjör

UHF

Inger Kangas, kanslibiträde

Maj
Nordin

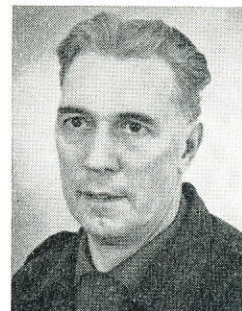
På eftermiddagen den 24 juni i år nåddes vi på 411 av ett bud som för oss var mycket svårt att fatta, nämligen att vår arbetskamrat Maj Nordin hade mött döden på ett mycket grymt sätt på hemväg från sitt arbete. Skrivaren av dessa rader hade strax före arbetstidens slut pratat med Maj och kommit överens om en del detaljer för nästa dags sysslor på 411. Och knappt en halvtimme efteråt får vi veta vad som hänt.

Vår sorg och bestörtning låter sig ej beskrivas, och de närmaste dagarna var mycket tunga för alla dem som Maj samarbetat med.

Maj var en flicka som ständigt var glad och optimistisk och alla svårigheter syntes hon bemästra med ett gott humör, trots att vi visste hon hade sina egna personliga problem att brottas med.

Vi saknar henne mycket och kommer länge att minnas hennes glada och smittande skratt, — slagfärdiga repliker och goda humör.

Frid över hennes ljusa minne! Lj.

Nils
Edvardsson

Förre förrädsarbetaren Nils Edvardsson avled den 11 oktober 1964. Han var född den 26 maj 1903. Edvardsson började sin anställning som förrädsarbetare vid CVA den 1 februari 1945 och avgick med pension den 31 maj 1963.

Karl
Jonsson

Förrädsarbetare Karl Jonsson avled den 4/12 1964. Han var född den 14 maj 1913. Jansson anställdes vid CVA, avd. 871 den 9 febr. 1962.

KOM MED OSS UT!

Efter bilens och TV-apparatens snabba intrång i familjelivet är väl de flesta överens om att den bekvämligheten i längden kan bli missriktad. Om man därtill lägger att vi på CVA har ett relativt stillasittande arbete så finns det all anledning att komplettera "avkopplingen" i TV-fåtöljen med de olika årstidernas rika möjligheter till förnyelse i skog och mark.

Skid- och friluftsförbundet — i dagligt tal kallat FRÄMJANDET — är en riksorganisation för främjande av intresset för skidåkning och allsidigt friluftsliv och därigenom verka för förbättrad folkhälsa och sunda levnadsvanor.

Främjandet arbetar för dessa syften bl. a. genom:

- propaganda och upplysningsverksamhet,
- utbildning av instruktörer och ledare för friluftsliv och friluftsbetonad sport,
- att skapa friluftsanläggningar,
- att verka för ändamålsenlig friluftstrustning.

Främjandet har varit föregångare när det gäller uppläggning av den svenska skidskolan med olika utbildningsgrenar. Skidutbildningen i de nordiska länderna sker sedan 1955 efter ett gemensamt system. Dessa gemensamma grundprinciper kallas Nordiska skidskolan och är avpassat för våra nordiska vinterförhållanden.

Utbildningen indelas i:

- grundskola med barn-, ungdoms- och äldre program,
- längdloppningsskola,
- utförsåkningsskola
- backhoppningsskola och
- turskolan för skid- och säkerhetsteknik i skog- och fjällterräng.

Normen för skidutbildningen är den teknik som användes av tävlingsutövaren i respektive grenar. Skolningen anpassas naturligtvis efter elevernas utbildningsståndpunkt. Genom att tävlingstekniken är normgivande behöver ingen som vill fortsätta från det elementära turiststadiet till tävlingsnivå "lära om" utan kan fortsätta på den grund som givits i den grundläggande skolningen.

I Arboga är ju de naturliga förutsättningarna för en allsidig skidåkning mycket goda. Stadens "teknikbacke" med en längd av c:a 100 m och fallhöjden 50 m är en av länets bästa. Backen är ju dessutom elbelyst och har en lättåkt replift.

Hösten 1963 blev en barnbacke röjd intill den stora backen. Tyvärr var det ju sådan snöbrist sistlidna vinter att detta förnämliga nytillskott ännu ej provats.

Ett smakprov av fjället på vresigt humör kan den äventyrslystne få genom en tur på bärkraftig Hjälmars då ny snön yr i stark blåst. (Glöm inte erforderlig säkerhetsutrustning — det är lätt att komma vilse).

Främjandets lokalavd. i Arboga hade under den gångna vintern nio olika skidskolor planlagda men tyvärr kunde inte någon skidutbildning påbörjas p. g. a. snöbristen. Vi får hoppas på det gamla talesättet om en snörik och kall vinter efter en rik rönnbärsskörd. Främjandet hoppas då kunna hälsa Arbogaborna välkomna till en omväxlande och gedigen skidutbildning.

Nåja, även utan skidutbildning kan man ju åka till Maxelmåsestugan som blivit ett omtyckt utflyktsmål. En nyhet för säsongen är de väl märkta strövstigar som leder till Maxelmåse. Även nyinflyttade och utsocknes kan nu utan svårighet finna lämplig väg till stadens oas. Måhända den kommer bäst till sin rätt vintertid då snön ligger djup och de snötyngda granarna bildar en effektfull ram omkring kolarkojan och det timrade vindskyddet. Värmande brasor brukar om söndagarna spraka i eldstäderna. Vad smakar då bättre än den medhavda matsäcken eller kanske ännu hellre en kopp kaffe i stugan. Lokalavd. damer gör en berömvärd insats genom att i den omoderna — men mysiga — stugan svara för serveringen om vintersöndagarna. Från Maxelmåse utgår tre snitslade leder om c:a 7,5, 5 resp. 2,5 km längd. Lederna kan begagnas året runt som skidleder resp. strövstigar.

Även inom den övriga friluftsverksamheten finns möjligheter till aktivitet av olika slag.

Sedan ett par år tillbaka har Främjandet fastställt de normer efter vilka barn och ungdom skall erbjudas möjligheter till skolning i friluftskunskap och naturvård.

Skogsmulleskolan är avsedd för barn i åldern 5—7 år med lekar i skog och mark och ibland besök av ett snällt riktigt skogstroll som berättar och överraskar.

Skogsströvarna är 7—10 år och börjar få kännedom om djur, olika växter, träd m. m. Att "sota korv" ej att förglömma.

I friluftsskolan för 10—14-åringar lär man sig bl. a. bygga vindskydd, hantera kniven,

olika eldtyper, utrustningskunskap, orienteringens grunder och kanske den första övernattningen i det fria.

För ungdom från 14 t. o. m. 25 år erbjuder Främjandet ett annorlunda alternativ för dem som i dessa känsliga åldrar söker utlopp för det naturliga behovet av spänning och omväxling.

Verksamheten benämnes TVM (*Tvårtom*) och innebär friluftsutbildning baserat på tre grundämnen:

- friluftsteknik,
- naturvård,
- kulturanknytning.

TVM bjuder friluftsäventyr av skilda slag som ger — och kräver — fysisk fostran och förmåga att i kamp med naturens makter klara sig själv.

Visst gillar också friluftsongdomen att ha det bekvämt — att vrida på en kran och få vatten, att sjunka ner i bilens säte, att dansa och spisa jazz — men han (eller hon) har kommit till insikt om att komforten smakar tiofalt bättre om man ibland gör tvärtom: byter ut trängsel mot frihet, neonljus mot stjärnhimmel, skumgummimadrasser mot granriset eller fiket mot vildmarken.

För många är levnadsstandard detsamma som bekvämlighet och det är det också — till en viss gräns.

I Arboga har TVM-gruppen "Padjelanta" kommit så långt i utbildningen att övernattnings i snöbivack planeras äga rum i Jämtlands högfjäll under februarilovet.

Man får se Främjandets verksamhet som ett *medel* och stimulans att finna den form av friluftsliv som man gillar. Den mest regelbundna formen av motions- och träningsverksamhet efter Främjandets mönster är "operation svettdroppen". Denna form av konditionsträning har presenterats med en serie program i TV under rubriken "träna med TV". Det är mycket glädjande för Främjandet att genom televisionen kunna göra en levande propaganda för motionens och friluftslivets stora betydelse för välbefinnandet.

Att propagandan har påverkat många CVA:are är synbart: Fler som överger trånga bussar och bensindoftande bilköer till och från jobbet till förmån för

Vårt trafikproblem

När man så här i årets elfte timma summerar ihop intrycken från en hektisk trafiksommar är det med glädje man noterar att ingen av våra trafikanter ut-satts för några allvarligare skador trots att tillfällen härtill sannerligen icke saknats.

Låt oss gå rakt på sak och börja med morgontrafiken till arbetsplatsen. Här kommer tyvärr våra cyklister av båda könen att framstå som de största trafiksyndarna. Eller vad innebär det när en större del av dessa ger sig ut på huvudleden E 3 utan att dessförinnan stanna.

I vår trafiklagstiftning, Vägtrafikförordningen heter det bl. a. i 1. § 4 mom att även cykel räknas som fordon. Vägen vi ska befara för att nå jobbet är på de avsnitt det här gäller *huvudled* varför det kanske är lämpligt att erinra om innehåll i VTF 48. § mom 1 som lyder:

Fordonsförare, som ämnar passera eller eljest köra in på huvudled, skall dessförinnan stanna fordonet samt skall lämna företräde åt fordon på huvudleden. Förare som ämnar köra in på motorväg, skall lämna företräde åt fordon på denna.

Förare, som från parkeringsplats, fastighet, tomt. äga eller annat dylikt område vill passera eller svänga in på väg, skall lämna företräde åt fordon på vägen.

Hur dessa bestämmelser efterlevs av våra trafikanter överlätas åt var och en att själv bedöma.

cykelturen eller (under vintertid) promenaderna, fler deltagare i Arboga gymnastikförenings föredömligt ordnade kvällsgymnastik och några små grupper av "svettdroppare".

Hur står det till med Dig som ännu inte börjat den regelbundna motionen? Du sitter för mycket. Du känner att orken sviker Dig när den som bäst behövs. Om Du tvingas gå uppför fyra trappor med ett fång nypiskade mattor får Du kanske alltför hastig andhämtning och det tar flera minuter innan Du har pustat ut. Det är inte normalt.

Stick ut i friska luften, motionera och svettas ut ett par gånger i veckan. Håll ut, promenera, gymnastisera, åk skidor, öka så småningom intensiteten och Du finner efter några veckor att Din nya aktivitet övergår till ett vederkvickande behov.

C.-E. Widerlöv

Men låt oss följa cyklisterna på deras fortsatta färd. I den med skymd sikt smala vägen i Ekbackskurvan inträffar allt för ofta att bilister är tvingade ta högra körbanan till hjälp för att betryggande kunna passera de i bredd konvergerande cyklisterna. Bilder tagna en vanlig vardag ger tydligt belegg för hur det ser ut. Det är också med förvåning man upptäcker att bland dessa "breddåkare" återfinns en stor del vuxna som trots körkort och vad därtill följer tycks ha glömt innehåll i "Särskilda bestämmelser om trafik med cykel". VTF 59. § 1 mom har följande lydelse:

Då motordrivet fordon eller fordon för dragare nalkas eller sikten är skymd, få cyklande på körbanan icke färdas i bredd, så vida ej trafikförhållandena därtill föranleda.

Cykling i bredd får ej heller eljest äga rum, om fara därigenom uppstår för andra vägtrafikanter, eller om övrig trafik därigenom onödigtvis hindras eller störes.

Som synes finns det all anledning för en stor del cyklister att beakta dessa bestämmelser och rätta sitt åksätt därefter. Förmodligen finns väl ingen av oss som medvetet vill göra sig skyldig till lagbrott

Tar vi sen en titt på trafiken vid arbetets slut ska vi finna att även här en stor del av både cyklister och mopedförare tillämpar en utbrytning till höger utan att vare sig ge tecken eller se sig om, på platser där ingen anslutningsväg finns. På en sträcka av ca 150 meter händer dagligen att många plötsligt tränger sig igenom bilströmmen för att nå gång- och cykelstigen norr om huvudleden.

Vad som kan hända när halkan sätter in och någon, kanske en främmande bilist, plötsligt finner en cyklist, som genom att ha kört omkull på en lömsk isfläck ligger sprattlande på körbanan där bromssträckan är mångdubblad, vill vi helst slippa uppleva. Det finns nämligen gränser för hur en bilist ska klara liknande situationer.

Företagsledningarna hos CVA och UHF har också till Arboga stad gjort

hemställan om att sådana åtgärder vidtages att dessa riskabla korsningar av körbanan på den kritiska sträckan helt försvinner.

I avvaktan härför bör dock de som lanserar denna körmetod tänka sig för fler gånger innan de sätter sin och andras trygghet i fara. Vi må komma ihåg att vägen det här gäller, fortfarande är en av landets europavägar där både ut- och inländska trafikanter kan uppträda. Vad detta innebär förstår säkert var och en. Hoppas därför att alla söker leva därefter.

Er tillgivne Lhl

En insändare

Det var ju så att Du hade en spalt för fräcka frågor, jag har några som kanske inte är fräcka men nog så pinsamma för den som dom träffar.

Det var så att jag gick till och från jobbet under 5 mörka månader under vinterhalvåret. Då fick man se en del saker som inte är så roliga. Det första gäller alla baklysen på cyklar och bilar dom var svarta till 50 % under hela tiden.

Det pågår någon tävling om vem som kan få upp den högsta hastigheten mellan CVA:s parkeringsplats och vägen där cykelbanan kommer ut på E3. Vem som har den bästa tiden vet jag inte.

För att fortsätta med tävlingar, vem är det som har kunnat köra närmast en cyklist eller en gångare utan att köra på honom?

Till sist en fråga, syns inte dom här reflexmärkena? Var vänliga och tala om var dom ska sitta så att dom syns lång väg. Hoppas att det är många som kommer att göra oss som går sällskap på våra promenader.

En som går i vinter

Reflexerna skall sitta lågt! T. ex. på rockens nederkant eller under byxornas nederkanter. Vid mörker viker man upp ett slag och reflexerna syns. Se inlagan.

Red.

Från vår vidareutbildning

CVA kursgård ASBY har varit i drift ungefär 1 1/2 år. Huvuddelen av vidareutbildningen är förlagd hit — en mycket trivsamt miljö.

Utbildningskontoret

Ove Granberg Hans Gripenberth Göran Lundström
Lärare Lärare Lärare

Ingrid Persson Anders Ander
Tekniskt biträde Tekniker

P O Olsson
Utbildningsledare

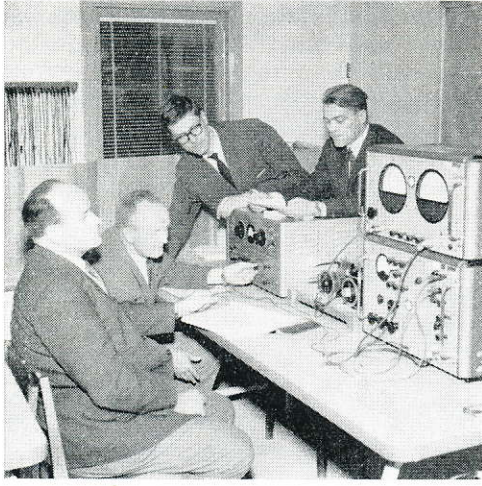

Radarkurser: Även personal från andra förband deltar.

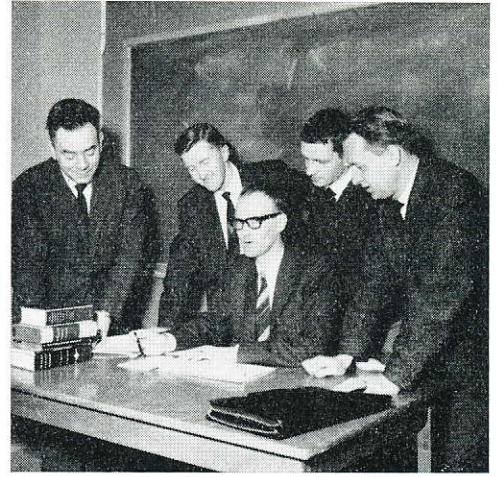
Några plock ur kurskatalogen

Telemätteknik är ett populärt ämne

Totalt omfattar vidareutbildningen ca 200 kurser med över 900 deltagare per år.

Kurser i *servoteknik* har anordnats i samarbete med Statens Institut för Hantverk och Industri med lärare från Försvarets Forskningsanstalt.

Kurser i *teknisk engelska* har ordnats med TBV hjälp.

8 *transistorkurser* med 88 deltagare under 1963–64.

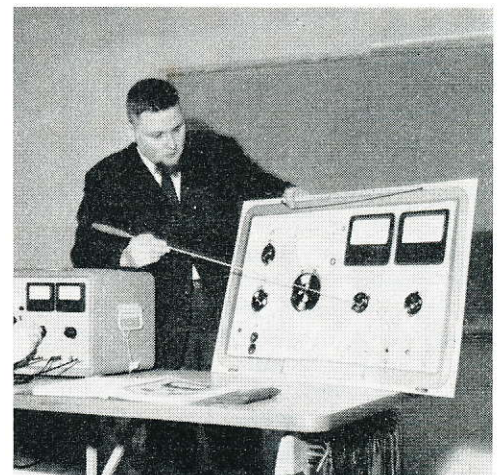

Sedan 1962 har 750 man och 1 kvinna gått kurs i *mjuklödning*.

I *materiallära* har utbildats 71 deltagare från CVA och 3 från UHF.

I egen regi anordnas årligen ett 50-tal kurser på CVA. Central utbildning sker på olika materieltyper bl. a. vid Flygförvaltningens Teleskola Västerås (FFTS). Därutöver sändes personal till kurser vid statliga och enskilda utbildningsanstalter och industrier.

Som lärare tjänstgör även specialister från CVA tekn. kontor.

Vad heter restaurangen på CVA?

CVA:s restaurang, f. n. populärt kallad mässen, söker ett bra, betecknande och populärt namn.

Mässtyrelsen utlyser härmed en tävling om det bästa namnet.

Tre priser utdelas:

- 1:a Fri lunch under 2 veckor,
- 2:a Fri lunch under 1 vecka,
- 3:e Fritt kaffe med bröd 1 vecka.

Förslag med restaurangnamnet skall

vara tjm. Gustav Johansson avd. 956 tillhanda före den 30 dec. 1964. Insändarens namn skall vara invikt och förseglat (med tejp) så att inte detta skall påverka bedömningen.

Samtliga förslag granskas av en jury bestående av CCVA, CUHF, 1 repr. från FCPF, 1 repr. från FCTF samt 1 repr. från Mässtyrelsen.

Resultatet tillkännagives den 6 jan. 1965.

Varför är det så här på mässen!

Som en förklaring till de företagna ändringarna på mässen, vill mässtyrelsen lämna följande meddelande:

Den under år 1962 uppkomna förlusten kunde icke täckas under år 1963, trots vidtagna höjningar av matpriserna samt andra åtgärder. Vid föreningens årsmöte beslöts därför att en utredning beträffande såväl ekonomi som organisation skulle vidtagas. På förslag av CCVA beslöts att en konsult skulle anlitas och kostnaderna för denna expertis bestridas av CVA. Valet föll på civilekonom Forsmarker från Stockholm, som tillsammans med mässtyrelsen skulle företa utredningen. Utredningen skulle omfatta mässens organisation, personalfrågor, inköp och prissättning.

Beträffande organisationen hade redan vissa ändringar vidtagits med hänsyn till den ombyggnad som skett och som möjliggjort slopandet av det gamla kupongsystemet och införandet av kontantbetalning vid resp. kassor, till vilka inköpts nya kassaapparater. Personalens arbetstider och de olika skiftenas indelning har justerats enligt avtal, så att en minskning av lönekostnaderna var möjlig.

De kraftiga stegringarna av råvarupriserna framkallade nödvändigheten av mer rationella inköp. Med hänsyn till mässens allmännyttiga karaktär kunde

efter förhandlingar med Mjölkccentralen, den statliga rabatten på smör erhållas, vilket innebar en god besparing. Nya anbud införades från leverantörer på kött och fläsk samt charkuterivaror. Det gamla systemet om inköp av detaljstycat kött och fläsk frångicks. Inköp skedde av hela oststykade kroppar och styckningen utföres numera på mässen. Lagring kan därvid ske i vår nya frysanläggning. Denna åtgärd har visat sig ha en synnerligen god ekonomisk effekt. Härigenom erhålles även en bättre kvalitet på varorna och även en mångsidigare användning av dessa, vilket medger en utökning av antalet rätter på matsedeln. Leveranserna sker på de dagar då mindre arbetskrävande rätter serveras på mässen, vilket gör att personalen under ordinarie arbetstid kan ombesörja det merarbete som härigenom uppstår med tillagning och förpackning för frysning.

Utredningen gav även vid handen att det tillämpade uttaget av ett enhetspris för alla varmrätter icke var rättvist. Principen borde vara att varje maträtts självkostnadspris uttages. Att denna framräkning skulle innebära mycket arbete stod klart, men även nyttan av att för framtiden ha ett underlag för kommande prissättning. Detta arbete har nu slutförts av styrelsen och husmor. Den nya prislistan innesluter även den avtalsen-

liga lönehöjningen för mässpersonalen som träder i kraft år 1965 samt vissa nu signalerade prishöjningar på råvarorna. Med införandet av två varmrätter varje lunch torde valfriheten av olika varmrätter till olika pris vara så stor att ett bibehållande av beställningar av s. k. lådor har slopats. Det tidsödande arbete som tillagning av dessa korvlådor, omeletter m. m. innebär, kan icke medhinnas av nuvarande personalstyrka på mässen. Beställning av dietmat kommer dock som hitintills att mottagas efter läkarens ordination.

Då det skulle vara synnerligen opraktiskt att tillämpa olika priser för varje varmrätt har styrelsen för att undvika köbildningar i kassorna grupperat de olika maträtterna i fyra prisgrupper, varav två billigare och två dyrare. Detta har tillgått så, att alla de rätter som i självkostnad ligger omkring kr. 2: 75—3: — lagts i prisgrupp kr. 2: 90. De rätter som i självkostnad ligger omkring kr. 2: 50—2: 75 har lagts i prisgrupp 2: 60. I de lägre grupperna är kostnadskillnaden synnerligen stor, dessa omspannar priser från kr. 1: 65—2: 50. Dessa har sammanträngts till prisgrupperna kr. 1: 75 och 2: 25.

För att få en uppfattning om det antal rätter i varje prisgrupp som skall tillagas, ombedes gästerna att använda den tryckknappsanordning som finnes i början av varje bardisk. Registrering sker då av det antal rätter som önskas till kommande dag, så att ett tillräckligt antal rätter kan tillagas i varje prisgrupp. Vi vädjar därför till varje gäst att trycka *en gång* på den knapp som motsvarar önskad varmrätt följande dag och på så sätt tillkännage sin önskan.

Slutligen vill mässtyrelsen än en gång vädja till alla gäster att så snart som möjligt efter intagen måltid inlämna brickan på brickbandet. Härigenom undvikes köbildning och ett kontinuerligare arbete för mässpersonalen kan erhållas. Vi vädjar även om, att om möjligt betala med jämna pengar i kassorna för att undvika onödiga köbildningar.

Med här redovisade åtgärder samt med gästernas förståelse och medverkan, hoppas styrelsen att vår mäss skall bli den trivsamma plats vi alla önskar där god och närande mat till acceptabla priser kan serveras i en trivsam miljö.

Till sist tackar vi för förtroendet under det gångna året och önskar alla mässens gäster en god och angenäm jul samt ett gott nytt år.

Styrelsen.

MUMSA
ÄSSENS
AGNIFIKA
AT

Elevhemmet i Ekbacken

Elevhemmets nya tillbyggnad

Under många år — sedan 1947 — har ungdomar farit som skottspolar mellan Ekbacken och CVA. De har haft sitt hem i KFUM:s elevhem och sin utbildning vid CVA. Under de första åren rekryterades hemmet från Flygförvaltningens verkstadsskola i Västerås. Skaran var ej så stor, men i och med yrkesutbildningen vid CVA så växte be-

hovet av inkvarteringsutrymmen och detta har hemmet tillgodosett genom disposition av fler och fler lägenheter i bebyggelsen vid Ekbacken. En fråga var dock omöjlig att lösa i de befintliga byggnaderna, nämligen ett tidsenligt kök med ekonomitrymmen och matsal samt utrymmen för en större fritidslokal. Därför diskuterades olika lösningar som slu-

tade med beslut om en nybyggnad vid Ekbacken i anslutning till hus nr 7 samt att i hus 5, 6 och 8 ordna plats för 20 elever i varje hus. Hus nr 7 disponeras helt för personal och arbetslokaler för hemmets behov. I samtliga källarutrymmen ordnas förråds- och hobbylokaler.

Den nya byggnaden togs i bruk i början av december. Det är en c:a 65 m lång källarlös envåningsbyggnad, som fått ett vackert läge med utsikt över Arbogaån, E 18 på andra sidan ån och så småningom också E 3, när vägsträckningen förbi Ekbacken ändrats.

Rymlig köksavdelning, en stor vacker matsal, tvenne mindre samlingsrum samt lokal för bordtennis och större samlingsrum jämte bastuavdelning "fyller" husets golvytor.

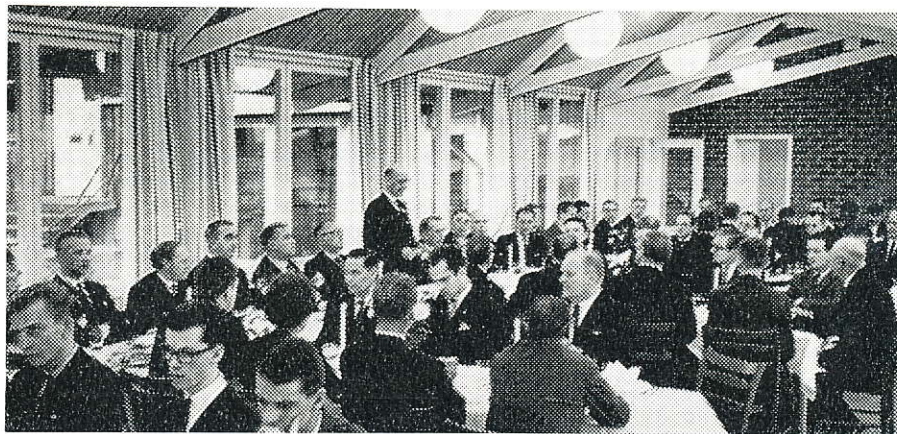
I hus nr 5, 6, 7 och 8 pågår renovering. Med stor glädje och tacksamhet motses dagen för att KFUM:s elevhem för CVA-ungdom står helt färdigt. Tacksamhetens tankar möter också alla dem som medverkat till den goda lösningen, representanter från Kungl. Flygförvaltningen, CVA och Arboga stad samt de många, vilka deltagit i olika arbetsuppgifter för uppförande av nybyggnad och renovering av befintliga byggnader.

Erik Tunås

Elevhemmet nyinvigt

Onsdagen den 9 dec. hade representanter för Arboga stad, flygvapnet och KFUM m.fl. samlats utanför elevhemmet på Ekbacken. Bland de närvarande märktes flygöverdirektör B Westergård, avdelningschef P Jurander, CCVA verkstadsdirektör A Högfeldt, avdelningsdirektör Å Thorsén, CUHF överingenjör K Hultman, kommunalrådet N Brodin, rektor O P Runsten m.fl.

Efter en kort välkomsthälsning av sekreterare E Tunås vandrade sällskapet

Rektor O. P. Runsten, KFUM, talar om elevhemmets uppgifter, tillkomst och utveckling.

genom de nyrenoverade och helt moderniserade bostäderna för eleverna. Därefter fortsattes genom den 65 m långa nybyggnaden, som är praktiskt och trivsamt inredd, har ett inventiöst och modernt kök, en rymlig matsal, TV- och sällskapsrum, föreläsnings- och sportrum samt bastu.

Tillkomsten av elevhemmet i dess nuvarande form får i huvudsak tillskrivas sekreterare E Tunås, som med ihärdighet och intresse målmedvetet genomdrivat att behoven av större och modernare lokaler tillgodosetts inte bara rationellt utan även så att trivseln främjats.

Efter rundvandringen visade sekre-

terare Tunås bilder från verksamheten vid flygvapnets olika lärlingskolor och elevhem. Under den därpå följande magnifika lunchen hölls flera tal. Flygöverdirektören tackade Arboga stad, CVA och KFUM för att de förverkligat planerna för detta ungdomshem och hoppades att genom dess ledning en duglig personal skall fostras åt flygvapnet. Avdelningschefen Jurander överlämnade inventarierna till sekreterare Tunås och hemmet, byggmästare R Stenman en tavla med Arbogamotiv samt verkstadsdirektör Högfeldt ett solur och en signanläggning, utförd av eleverna vid lärlingskolan.

CCVA överlämnar ett solur till sekreterare Tunås i närvaro av CUH och förestandare Westerman.

På söndagsförmiddagen komma de släntrande ut på flygfältet, segelflygarna. Några pigga morgonkrya, andra ännu en smula sömniga. Alla spanar de upp mot skyn. Hur ska det bli med flygvädret? De morgonkryaste ha redan dragit ut "kärrorna". Alla spanar de mot molnen. Hur är det egentligen med den där molngubben där borta finns det någon termik under den? "Jag åker upp och känner på den" säger någon. Han är kanske inte precis flygklädd i söndagskavajen och med tunna skor, men det kan inte hjälpas. Han kränger på sig en fallskärm och kryper ner i maskinen och så bär det av. I dag är det "Magnus" som drar med Colten, och på så där omkring 400 meters höjd kopplas bogserlinan bort och den finlemmade "sparven" — Spaz som den heter i sitt hemland — får försöka ta sig upp på egen hand. Och se, det lyckas! Kärran stiger och stiger i snäva svängar. Snart är han högt uppe och börjar gömma sig i molnet.

Ingen tvekan längre. Termiken är bra och det gäller att få låna en kärra. Flygledarna gör sitt bästa för att så rättvist som möjligt fördela vad som finns. Den ene vill gärna göra en sträckflygning. Har han någon chans att nå ett på förhand bestämt mål? "Försök får du se" säger ledaren. "Men ordna så att du får hjälp att ta dig hem om du måste landa ute. Kan du landa på något flygfält så kan vi dra hem dig med Colten". Den andre vill kanske göra ett uthållighetsprov då det gäller att hålla sig uppe i minst 5 timmar, och den tredje vill kanske försöka att göra en "höjdvinst" där det gäller att stiga så högt som möjligt efter att ha släppt bogserplanet. De övriga få kanske nöja sig med att göra en kortare uppstigning men de får i alla fall flyga, och på entusiasmen är det sannerligen inte något fel, alla hjälps åt att få i väg maskinerna.

Klockan går, det börjar bli lunchdags, och ut till hangaren kommer en liten fru med en välpackad lunchväska och frågar efter sin man. Ja vi vet sannerligen inte exakt var han finns, för det var han som gick upp med Spazen för flera timmar sedan. Antingen hänger han kvar uppe i sitt moln eller också har han sökt sig till ett annat, men kvar uppe är han och mycket högt till på köpet. Någon har skymtat honom, så det finns ingen anledning till oro för hans skull.

Tiden går, det börjar redan bli svalare och lunchen har för länge sedan kallnat, när den lilla fruns make landar, men då har han både slagit sitt eget höjdrekor och klarat uthållighetsprovet, och att han då är ganska frusen — det är kallt uppe bland molnen — gör ingenting och

Modellflyg

Modellflygverksamheten ligger f.n. i ide p.g.a. instruktörsbrist. Klubben söker med ljus och lykta ett par fullvuxna instruktörer, frivilliga och med glimten i ögat. Dessa skall ju ge de allra minsta en god grund för fortsatt flygverksamhet.

Link-Trainerövning

Omkring årsskiftet kommer klubbens linktrainer i nya klubbhuset att vara i funktion. Vi planera utbildnings- och träningsprogram för motor- och segelflygare med certifikat.

Instruktör Ch. Berge. Pris 10: —/tim.

Årets flygverksamhet

Verksamheten i år ser tillfredsställande ut och här några siffror:

Motorflyg:

2.500 starter, flygtid 500 tim.

6 st. nya motorflygförare har utbildats.

Genom att klubben har egen banbelysning har vi kunnat utbilda några i mörkerflygning.

En tävling i motorflygning har avhållits i höst med 6 st. deltagare. Tävligen omfattade navigering, spanings- och landningsprov.

En Örebroare, dock medlem i AFK, tog första priset.

Vår tanke är att fortsätta med SM:s gamla tävlingsformer i vilken klubben har många gamla inteckningar. Det är inte så mycket att kämpa för nu för tiden då inga penningpriser förekommer.

En kurs med 7 elever pågår i teoretisk utbildning i konsten att motorflyga.

Segelflygning

900 starter utfördes, och goda höjdvinster har tagits. Kjell Moberg fick en

god placering i rikssegelflygtävlingen och kom som 6:te man.

Två klubbttävlingar har avhållits. Utgångspunkten är att få goda resultat i höjd-, distans- och hastighetsflygningar. En tävling var anordnad på precisionsflygningar. Båda vanns av Leif Persson.

I slutet på juni hade Siljansnäs Flygklubb i Dalarna en flygdag, varvid AFK deltog med "Muchan" i ett konstflygningsprogram.

Besök

Klubben får i december besök av en firma, som skall demonstrera ett 4-sitsigt reseflygplan av typ Beechcraft Musketeers. Marschfart 225 km/tim. Utrustning för allvädersflygning. Planet kommer även att användas till mörkerflygutbildning. Detta flygplan har klubben under beställning.

Klubbens radiostation

Vår radiostation är i full funktion och användes i samband med övningsflygningarna. En NDB (oriktad radiofyr) är under planering, tillstånd från telestyrelsen avvaktas.

Lotterier

Klubben får rikta ett varmt tack till alla som har köpt lotter, det s. k. "Skinklotteriet".

Ny hangar

Den nya hangaren har försetts med tak, gjutning av golv och yttre plattor är under planering. Arbetet kommer att fortsätta.

Nytt segelflygplan

Klubbens Bergfalke II SUI kommer att försälas via KSAK och ett nytt Bergfalke III har ställts i utsikt av medel från statsbidrag. Vi tackar i förväg.

A. Aue.

inte heller att maten är kall den smakar i alla fall.

Det börjar bli dags att sluta dagens "övningar". Kärrorna dras in, och vid en kopp kaffe uppe i klubbstugan kommer "eftersnacket" igång. Han som tänkt sig flyga sträcka kom aldrig i väg så långt. Vindgudarna var honom inte bevågna, han måste vända om hemåt. Och de andra ha kanske inte heller lyckats i sina uppsåt. Men som sagt de ha i alla fall fått flyga, och den som en gång gripits av flygflugan blir väl aldrig av med sin sjuka. Tänk att få sväva omkring högt där uppe utan motorbuller och försöka att överlista vindarna så att man kan bli kvar i höjden så länge som möjligt. Man glömmer både hunger och köld, vardagens vedermödor äro borta man bara flyger — flyger.

Palle

Edert
reseproblem

löser

TGOJ Resetjänst

Skandinaviska Banken,

Arboga

Tel. 0589-132 50

Vid höstens heldagsövning på tjänstetid var anslutningen nära nog 100 % genom att samtliga chefer villigt beviljade sin personal ledighet till övningen.

Under fälttävlan på morgonen och förmiddagen sattes driftvärnsmännen på prov i målspaning, stegning, snabbeld, sjukvård, sprängtjänst, k-pistiskjutning, avståndsbedömning och vapenkänedom.

De bästa placeringarna:

1. Gunnar Dahlman
2. Olle Åberg
3. Herman Eriksson
4. Ingemar Carlsson
5. Kurt Persson

På eftermiddagen gick FV-DV tävlingen i skytte på hemmabanor. Trots att 300 meter är ett långt håll för de som använder glasögon och inte har specialglas visades många goda resultat upp.

De 5 bästa k-pistsskyttarna

1. Manne Andersson	244 p
2. Ingemar Carlsson	243
3. Rickard Lenander	242
4. Gunnar Merkén	242
5. Gunnar Neuman	241

Kg-klassen dominerades helt av Bror Karlsson på 236 poäng.

GEVÄR

1. Bror Karlsson (utom tävlan)	131 p
2. Jack Leth	130
3. Holger Larsson	129
4. Herbert Käberg	129
5. Valter Lundborg	127
6. Harry Hahne	125
7. Ake Dandanell	125
8. Sven Tiborn	124
9. Lennart Larsson	123
10. Birger Westerberg (384)	122

FÖRSVAR AV UHF

Trion B Lind, L Löth och R Lenander ordnade postering i terrängen vid sin arbetsplats Karlslund för att fördröja den landsatta fienden som kom söderifrån. När trycket blev för stort, drog de sig tillbaka till UHF för att ingå i försvaret av förrådet. Manne med kompanjoner tog emot första stöten av fienden, som kom över bergen vid kolkgården. Henry Söneby, Calle Broman med flera var utposterade vid ingången för att förhindra sabotage. Trots god bevakning lyckades den nyligen hemkomne Cypersoldaten Håkan Andersson från motor smyga sig in och spränga ett förråd. När klockan närmade sig

21.00 började det bli oro i lägret. FBU:s ungdomsavdelning med befälhavarna Gunnar Neuman och Stig Wahlgren i spetsen började ett stort upplagt anfall mot förrådet.

På några håll sviktade försvaret men då var reservstyrkan Broman, Nyrén, Wallqvist och Pettersson m. fl. snabbt framme och täppte till hålet.

Efter övningens slut höll dv-ledaren en kort genomgång samt tackade de alltid tjänstvilliga FBU-arna för god insats.

BELÖNAD

Bror
Karlsson

Vår mästerskytt Bror Karlsson, som är ankaret i driftvärnslaget när det gäller att föra CVA och UHF till seger, har som erkänsla för förtjänstfulla insatser till driftvärnets fromma av förtroendekommittén inom flygvapnets driftvärn, tilldelats hemvärnets silvermedalj.

RESULTAT VID FV-DV TÄVLING
PÅ HEMMABANOR 1964
LAGTÄVLING

- 1 CVA dv 995 p Vdir Holmgrens vpr.
- 2 F6 " 991 "
- 3 F1 " 963 "

INDIVIDUELL TÄVLING

K-pist 35 deltagare

- 1 R Eckemyr F6 dv 249 p. Silverm.;
 - 2 B Hallqvist F11 dv 249 p. Silverm.;
 - 6 M Andersson CVA dv 244 p. Bronsm.;
- Kg 16 deltagare

- 1 B Karlsson CVA dv 236 p. Silverm.;
 - 2 G Persson F6 dv 220 p. Bronsm.;
 - 3 E Pettersson F11 dv 212 p. Bronsm.;
- Gevär 98 deltagare
- 1 L Sjö F6 dv 134 p. Guldm.;
 - 2 E Pettersson F6 dv 133 p. Silverm.;
 - 2 G Fornander F11 dv 133 p. Silverm.;
 - 7 J Leth CVA dv 130 p. Bronsm.;

POÄNGSTÄLLNING I TÄVLAN OM
VDIR J. F-SON HOLMGRENS VPR.

	Poäng					
DV	1961	1962	1963	1964	Summa	Plats
F6	9	10	10	9	38	1
CVA	8	9	9	10	36	2
F1	7	7	8	8	30	3
F11	6	8	7	7	28	4
F12	5	6	6	4	21	5
F15	10	—	4	5	19	6
F17	—	—	5	6	11	7

KLIPP UR DRIFTVÄRNSMEDDELANDE NR 9
UTBILDNING

Centralkommittén för fältsport anordnar 7/3—14/3 1965 i Hemavan vinterkurs F1 för motionsledare. Till kursen må efter frivilligt åtagande beordras driftvärnsmän lämpliga som ledare. Den som går kursen måste förbinda sig att under minst 2 år tjänstgöra som friluftsledare inom driftvärnsförband.

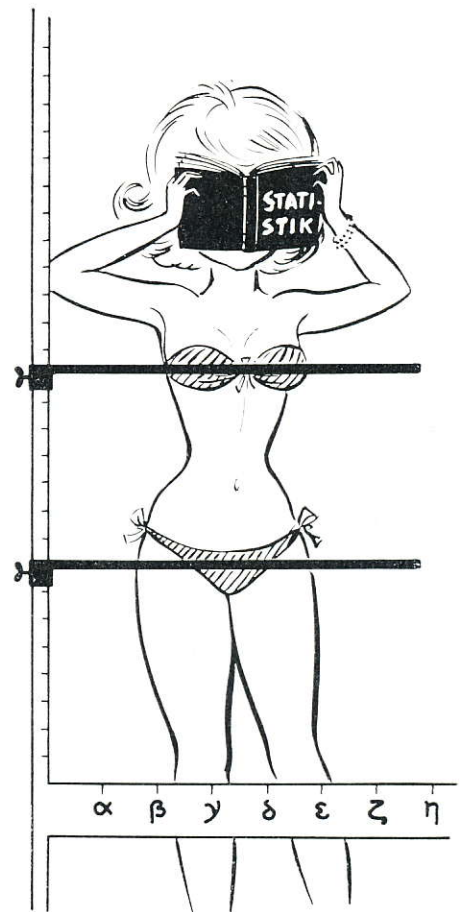
Om intresse förefinnes för kursen kontakta CFV DV före den 1/1 1965 för närmare orientering.

Inför 25 års jubileet kommer en plånboksalmanacka att utges. Den innehåller 2 sidor text om hemvärnet 2 sidor almanack; priset blir c:a 50 öre/styck. Beställes genom driftvärnschefen.

Nästa driftvärnsövning blir den årligen återkommande mörkerskjutningen i slutet av januari eller i början av februari.

Alla driftvärnsmän tillönskas en GOD JUL och ett gott nytt år.

Bertil Blomqvist

Statistik är som en bikini. Båda framhåller tydligt vad man vill visa, men döljer det alla vill se.

HEMLIGHUSET

Av ANDERS GERNANDT

Den ensamaste mannen vid CVA just nu är ingenjör Bo Svensson med tjänsteadress Robotstationen. Egentligen är det väl inte någon robotstation numera, men namnet liksom hänger kvar hos dem som arbetat där under de gångna åren. Vi övriga har skingrats men Svensson utvärderar provresultat från vårens robotflygningar. Ännu vill Robotavdelningen i Stockholm veta hur de allra nyaste elektronikapparaterna "trivs" i sina fjädrande upphängningar under flygning. Den stora 16-kanaliga tonbandsmaskinen berättar det på sitt sifferspråk. Den borde egentligen också kunna berätta minnen från den intressanta arbetsplats som Robotstationen varit under ett 10-tal år, fram till den 31 januari 1964 då RFU/CVA upphörde som organisation.

Låt detta vara en senkommen presentation av verksamheten i den byggnad som en gång var ett beredskapsstall i övre norrland.

Urholkade stockrobotar

De svenska flygrobotarnas tekniska utvecklingshistoria är egentligen oerhört intressant. Vi skall dock inte röra nämnvärt vid dess detaljer i den här artikeln, men så mycket förtjänar att nämnas som att en av de elegantaste robotarna åren 1947-53 byggdes som forntidens ekstockar, enligt principen urholkad trädstam. Nu bestod ju "trädstammen" i själva verket av ett antal utvalda furustycken i lämpliga dimensioner som limmades samman till en lång låda med fyrkantigt tvärsnitt. Lådan svarvades rund och strömlinjeformad i en stor träsvärv varefter den delades i två halvor längs mittlinjen. Nu blev det invändiga utrymmet åtkomligt för montering av kablar, rör, apparater och vingar. Efter påläggning av överhalvan och målning låg där en robot som kunde alla de kons-

ter som man då väntade sig av en sådan pjäs utom att själv uppsöka sitt mål.

Samtidigt med denna robot arbetade konstruktörerna i Stockholm och tillverkaren, som då var CVM, på ett flertal andra robotprojekt av de mest skilda slag för olika användningsområden. Utöver de sakliga beräkningarna och det allvarliga konstruktionsarbetet flödade skaparglädjen hos de flesta och ett stort antal knepiga "uppfinningar" gjordes av anordningar som skulle hjälpa roboten i alla tänkbara situationer under dess ensamma flykt och den därefter följande landningen med fallskärm.

Alla var så intresserade — så välviliga. Och robotarna hade inga tråkiga nummer utan hette Anna, Beda, Cecilia o. s. v. Rosa var seglivad. Henne sköt vi tre gånger.

Men snabba vehiklar drar ofta något av jäkt med sig. Onekligen var det under robotarnas "ljuva ungdomsår" vanligtvis allt för kort tid tillmätt för ingående kontroller och funktionsprovning. Det gällde oftast för kontrollanterna att sno på ordentligt för att hinna få vara med en stund eller i bästa fall en natt mellan verkstadsklar robot och lastningen för transport till skjutplatsen.

Detaljförsök med enskilda komponenter och, i kontrollpersonalens lyckligare stunder, även med hela system utfördes under tiden som robotarna byggdes samman, men så snart någonting började på att likna en färdig robot var allas iver koncentrerad på att snarast få upp den i luften. Ja visst var det både viktigt och riktigt. Och visst var det roligt. Pionjärandan — spänningen inför skottet — glädjen över framgångarna och — bitterheten vid misslyckandena.

Oftast var det mycket vackra flygningar som presterades, åtminstone av de "bästa" robottyperna. Ordet "vack-

ra" må tillåtas även om grundmeningen borde vara "tekniskt väl genomförda". För man glömmer inte den tekniska skönheten i raketernas vita rökbanor som snabbt och perfekt ritades upp mot den blå himlen, liksom tecknade av spårlysens glödande ritspetsar. En jätteförstoring av den noggrannt förutberäknade flygbanekurvan på bandiagrammets A4-format.

Problemen ökar

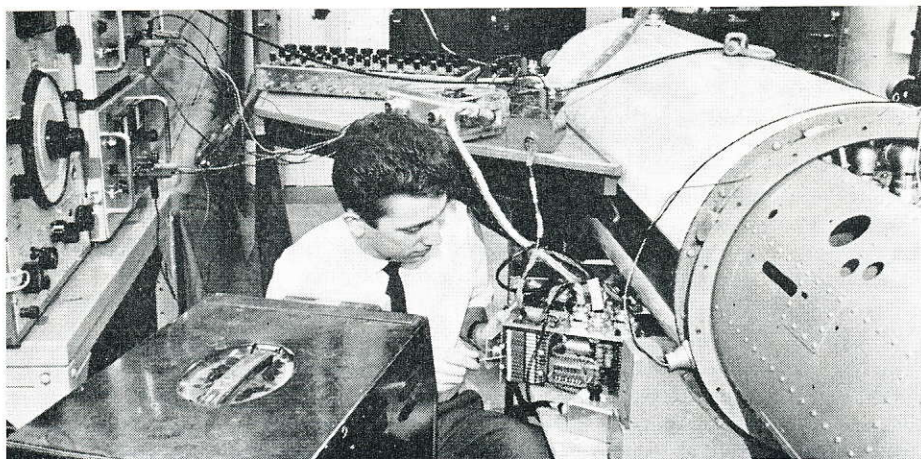
De större problemen torde väl ha uppstått sedan den mera komplicerade teletekniska utrustningen tillkom och anspråken på en modern flygrobots prestationsförmåga höjdes till vad man i dag anser vara fullt naturliga. De invecklade apparater som reglerar robotens taktiska uppträdande, t. ex. att kunna fånga in ett mål med radarhjälp och därefter följa och träffa detta, måste fungera under mycket svåra driftförhållanden. Här kan vara fråga om mycket hög värme eller mycket sträng kyla allt under det att roboten utsättes för accelerationskrafter som ingen mänsklig organism förmår uthärda.

Under hela flygningen råder också materialpåkännande vibrationer allt ifrån lågfrekvent fladder, som en flagga i storm, till det högfrekventa vinandet av raketmotorn och den höga farten. De krafter som inte fortplantas genom materialet såsom mekaniska vibrationer, överförs via luften som ljudstörningar, ofta kraftiga nog att sätta lätta men viktiga teletekniska detaljer i svängning.

Allt detta och litet till utgör den synnerligen hårda driftmiljö i vilken robotens apparater måste kunna fungera oklanderligt.

Robotstationen

Amerikanska föregångare hade funnit att en stor mängd robotfunktioner kunde provas i laboratorium på marken minst lika bra som under flygning. På marken fanns alltid goda möjligheter att utföra noggranna mätningar på alla i robotsystemet ingående enheter under provets gång. Kunde man dessutom efterlikna robotens verkliga driftförhållanden genom att simulera dess flygmiljö så var ännu mera vunnet. Sedan en robot visat god funktion under sådana markprov så skulle naturligtvis den efterföljande flygningen kunna ske med större säkerhet än utan markprovning. Ja, den efterföljande flygningen skulle t. o. m. kunna sägas vara enbart en bekräftelse på att markprovets mätdata vore riktiga. Man började således bli markprovinriktad. När dåvarande robotbyråchefen, kommandör Oxenstjerna, efter underhandling med CVA ledning, gav klarsignal till uppsättandet av en utprovningstation för robotar i robotbyråns egen regi så var detta ett glädjebud till de utprovningssinnade.

Bo Svensson kalibrerar vibrationsmätutrustningen till en robot våren 1964. På vingen bakom Svenssons huvud står den 16-kanaliga bandspelaren.

Under uppbyggnadsskedet 1953—54 ombesörjde robotstationen iordningstäl-landet av två robottyper som voro aktuella vid CVM:s överlämning av robot-tillverkningen till CVA. Det var den flygburna roboten 302 och den mindre försöksversionen av luftförsvarsroboten 321. Tornet på robotstationen tillkom just för att kunna ställa upp robot och startraket i vertikal skjutställning för att injustera och kontrollera den exakta raketeten hos systemet.

Stationspersonalen var sedan CVM-tiden bekant med ifrågasvarande robotar och det ansågs för övrigt vara opraktiskt att belasta CVA, som då stod inför en starkt expanderande robotverksamhet med ett par utgående försöksroboter.

Robotstationens personal tjänstgjorde även under övergångstiden som s. k. robotledare. Robotledaren skulle följa slutskedet av leveranskontroller och prov vid den levererande verkstaden och han lärde härigenom känna det aktuella robotexemplaret. Som en ansvarskännande fader följde han därefter roboten till försöksplatsen för fällning eller markskott. Här var hans uppgift att sammanhålla den tekniska verksamheten vid robotens klargöring, att fungera som observatör under robotens flygning och som en preliminär rapportör till robotbyråns utprovningssektion i Stockholm. De tre första 304-robotarna som byggdes av CVA introducerades och klargjordes för flygning vid FC med robotledare från robotstationen våren 1954.

Vid denna tid påbörjades också markutprovning av de CVA-byggda robotarna i vibrationsmiljö. Den pulsmotorförsedda marinroboten 315 kunde själv åstadkomma huvuddelen av sin stormiljö. De kraftiga motorvibrationerna och det kraftiga brumljudet, som hördes vida omkring åstadkom en mycket besvärande driftsmiljö för robotens apparater.

I en speciell provbock utanför stationsbyggnaden var roboten mjukt fjäderande upphängd i vingar och roder på sådant sätt att den kunde vibrera och röra sig relativt fritt. Motordragkraften upptogs av bakåtriktade fjäderpaket av gummiliner. På liknande sätt provades senare även robot 304 (numera rb 04) under raketmotorbränning. Genom den relativt mjuka och svajiga upphängningsmetod som valdes, påverkades robotarna i mycket ringa grad av upphängningsanordningarna.

Alla robotens apparater inkopplades som under start och flygning och funktionen kontrollerades fortlöpande av personal innanför byggnadens förstärkta väggar. Motorns störande inverkan följdes och registrerades på alla viktiga punkter, mätmikrofoner plågades av det intensiva ljudet och temperaturmätare upplevde skärselden vid motorns hetaste delar. Det gällde att mäta så mycket som möjligt under de dyrbara 10-talen

sekunder som proven varade. Mängderna av mätkablar från vibrationsmätare, temperaturgivare, accelerometrar och övriga apparater in till mät- och registerdon inne i byggnaden var liksom ett mått på provets omfattning.

De mest utsatta apparaternas infästningsanordningar i robotskrovet fingo i allmänhet ändras på ett tidigt stadium. Alla delar av robotskroven ha under åren laborativibrerats med de aktuella apparaterna på sin plats under fortlöpande vibrationsmätning i flera punkter och riktningar. Under dessa körningar har den slutliga apparatinfästningen så småningom tagit form. Det blev också vibrationsmätning och vibrationsprov som kom att dominera verksamheten vid robotstationen.

Med kraftiga elektrodynamiska vibrationer kunde vibrationer av alla slag överföras till roboten eller apparaterna. Rena, väldefinierade sinussvängningar eller sammansatta brussvängningar av önskad styrka och karaktär samt i speciella fall "originalvibrationer" från själva flygningen som inspelades på tonband för att sedan reproduceras med samma styrka därhemma i robotstationen.

Redan under mitten av 50-talet utvecklade SFA, AB Scienta och Robotbyrån en 16-kanalig bandspelare av litet format, som tillsammans med den i artikeln inledning omnämnda bandmaskinen har möjliggjort vibrations- och ljudmätningar m. m. i flygande robotar med mycket hög säkerhet. Det var vid robotstationen som den utrustningen installerades i robotarna tillsammans med de allestädes utplacerade vibrationsmätgivarerna. Pålitlig utvärderare av de magnetiska registreringarna har Bo Svensson varit så långt in på hösten 1964 som behovet funnits.

Bland de senast verksamma kämparna inom denna mätteknik förtjänar att nämnas förkämpan Göran Andersson som flyttade till UHF innan skutan hann sjunka helt och Roland Lidman som närmast flyttade över till CVA. Bo Rosén hann rita och placera mätgivarer på många svåråtkomliga ställen innan han också flyttade till CVA och allkämparna Nils Axelsson och Kalle Raattamaa fyllde ut tiden mellan robotarna med serietillverkning av småapparater till marinrobotar under sista halvåret. Mer omfattande än sista verksamhetsåret bör personuppräknningen kanske inte vara, men alla tycks ha trivts mycket bra med utprovningsarbetet och den trevligt belägna arbetsplatsen.

Inte bara vibrationer

En hastig genombläddring av de många utprovningsrapporterna visar kanske allra tydligast vad som presterats under de 10 åren. Hållfasthetsprov förekom ganska ofta, särskilt i samband med någon form av funktionskontroll som inte lika

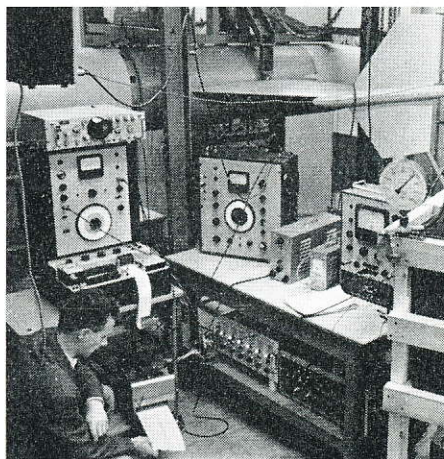
lätt kunde genomföras i "vanliga" hållfasthetslaboratorier. I robotstationen har exempelvis robotarnas styrsystem fått arbeta mot krafterna av vingar och roder böjda till bristningsgränsen av belastningar svarande mot de allra hårdaste påkänningarna som roboten kunde komma att utsättas för under flygförloppet.

Att efterbilda vad som sker då en flygburen robot frigöres från flygplanet var på sin tid ett roligt problem. Lösningen var att låta roboten ligga stilla och låta styrautomaten utföra de aktuella flygrörelserna. Robotens roder, som i ett så pass kritiskt flygfall hade mycket att bestyra, belastades med krafter som svarade mot verkliga flygförhållanden och alla funktioner registrerades omsorgsfullt. Detta prov blev senare obligatoriskt för varje robot och överfördes därför till CVA.

Men nu måste man sluta att minnas — sluta att skriva. Förlåt om det blev en allt för lång artikel. För oss som varit verksamma i det gamla stallet tror jag inte den var för lång, snarare i kortaste laget. I år fick vi inte längre fira Lucia till tonerna av luciasången, spelad genom Sveriges kanske starkaste högtalare, nämligen den provisoriska men effektiva ljudtryckanläggningen som nu är skrotad. Vi hade kunnat spela Sankta Lucia för hela Arboga-trakten men det gjorde vi inte. Så gör man inte i statliga verk.

Flygdirektör Dahlin sade gärna "stallet" om oss. Och ofta har det nog varit en kamp innanför stationens väggar. När nu spiltorna stå tomma har byggnaden till stor del fyllts med gods som man inte haft plats för på annat håll. Troligen har någon sagt: "Ställ'et i stallet".

Och så slutade den här artikeln kanske trots allt med ett litet gnägg.

Sista "allmänna" uppdraget hösten 1963. Vibrering av högtrycksrör (t h) under tryck med samtidig mätning av materialets påkänning (yttjöjning) som funktion av frekvens och amplitud. Roland Lidman studerar resultatet.

Jul tävling

*Känner
Du
Arboga?*

Kära Nötknäppare!

Känner Du Arboga?

Har Du iakttagelseförmåga?

Gamla ordspråk har alltid en kärna av sanning. Stämmer det inte att man ser inte skogen för trädens skull? Du, som bor i Arboga, vandrar i Arboga eller bara besöker Arboga! Har Du ögonen helt öppna?

Vidstående bilder visar detaljer från hus, gator och platser inom Arboga. Allt gäller sådant, som Ni kan se helt öppet vid en promenad inom stadens gränser utan att betala inträdesavgifter eller göra intrång på privata områden.

Det gäller således att fastställa och ange vad huvudmotivet var för fotografen. (Det är faktiskt något ur FMK:s Brittommarrunda).

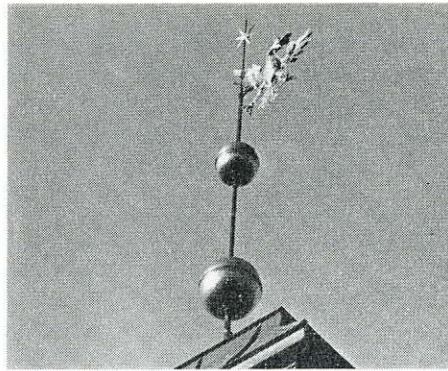
Lösningar märkta "Arboga med Bergtrollets ögon" skall vara Bergtrollets red. tillhanda senast den 20 jan. 1965 kl. 16.12.

De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med fina pris.

□

"Seger väntas den som har allt i ordning — folk kallar det tur. Nederlag är säkert för den, som har glömt att i tid träffa nödvändiga föranstaltningar — detta kallas otur".

Roald Amundsen

— 1 —

— 2 —

— 3 —

— 4 —

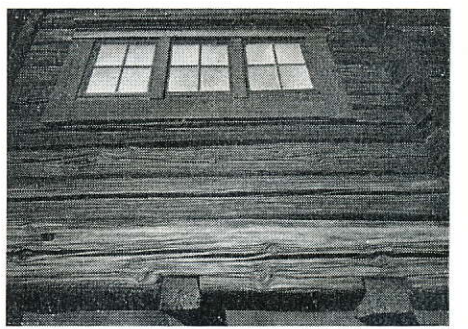
— 5 —

— 6 —

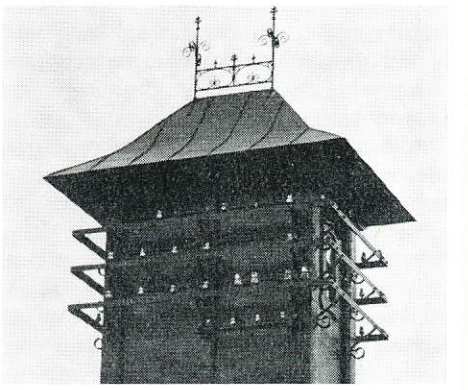
— 7 —

— 8 —

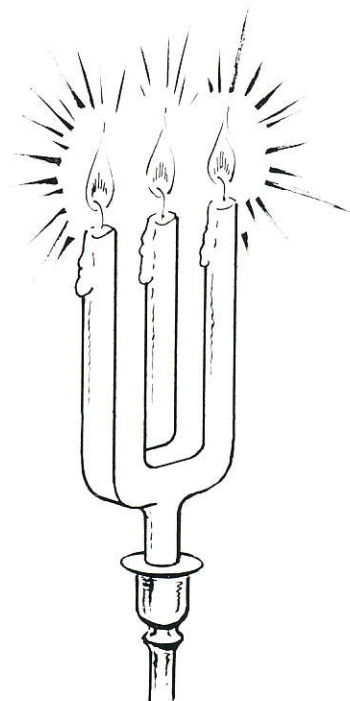

— 9 —

— 10 —

*Bergtrollet tackar
medarbetare och rådgivare
och önskar alla en
skaplig jul och
nytt år*

Duger det här nu?

Försök själv att göra en tidning så får Ni se hur gott det är.

RAGNAR FREDRIK, redaktör

Där kraven på snabba, precisa besked är störst
– inom flyget, kustförsvaret och luftförsvaret –
där finns Arencos med i bilden

ARENCO ELECTRONICS

SIKTGATAN 11, VÄLLINGBY

